

SLUŽBENE NOVINE FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Godina V - Broj 44

Ponedjeljak, 23. studenog/novembra 1998.
SARAJEVO

Akontacija za II polugodište 1998.
uključujući i pretplatu za
"Službeni glasnik BiH": KM 90.-

330

Na temelju poglavlja IV Odjeljak B, članka 7. a) (IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZVRŠENJU KAZNENIH SANKCIJA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

Proglašava se Zakon o izvršenju kaznenih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine koji je usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Zastupničkog doma od 25. kolovoza 1998. godine i na sjednici Doma naroda od 19. kolovoza 1998. godine.

Broj 01-011-672/98
20. listopada 1998. godine
Sarajevo

Predsjednik
Federacije BiH
prof. dr. **Ejup Ganić**, v. r.

ZAKON

O IZVRŠENJU KAZNENIH SANKCIJA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

I - OSNOVNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim zakonom uređuje se izvršenje kaznenih sankcija i drugih mjera izrečenih u kaznenom postupku (u daljnjem tekstu: sankcije), utvrđenih zakonima Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija), koji se odnose na: izvršenje kazne zatvora, dugotrajnog i maloljetničkog zatvora, položaj osuđenih osoba na izdržavanje kazne zatvora, postupanje sa osuđenim osobama, uvjetni otpust, otpuštanje osuđenih osoba i pomoć nakon izdržavanja kazne zatvora, ustanove za izvršenje kazne zatvora, gospodarske jedinice kazneno-popravnih zavoda, radno-pravni status službenika u ustanovama, izvršenje mjera sigurnosti, izvršenje odgojnih mjera, izvršenje zavodskih mjera, odgađanje, prekid i prestanak odgojnih mjera, pomoć nakon izvršenja zavodske mjere i druga pitanja od značaja za izvršenje kaznenih sankcija u Federaciji.

Pitanja koja se odnose na izvršenje novčanih kazni, sankcija za privredne prijestupe, prekršajnih sankcija, mjera sigurnosti i odgojnih mjera koje nisu regulirane ovim zakonom, uredit će se kantonalnim- upanijskim zakonom.

Članak 2.

Osobe prema kojima se izvršavaju sankcije lišavaju se prava ili se ograničavaju u pravima samo u granicama nu nim za ostvarivanje svrhe pojedinih sankcija, sukladno zakonu.

Članak 3.

Izvršenju sankcije pristupa se kad postane pravomoćna odluka kojom je sankcija izrečena i ako za izvršenje sankcije nema zakonskih smetnji.

S izvršenjem sankcije može se otpočeti i prije nego što je postala pravomoćna odluka kojom je sankcija izrečena samo ako je to zakonom posebno predviđeno.

Članak 4.

Kada su ispunjeni uvjeti da se pristupi izvršenju sankcije, nadležni sud određen zakonom kantona- upanije (u daljnjem tekstu: sud) obvezan je poduzeti potrebne radnje da se izvršenje sankcije provede bez odgađanja, sukladno sa ovim zakonom.

Izvršenje sankcije može biti odgođeno samo u slučajevima i pod uvjetima predviđenim zakonom.

Članak 5.

Organi vlasti, ustanove i druge pravne osobe u čiji djelokrug spada primjena zdravstvenih, socijalnih, odgojnih ili drugih mjera od značaja i za izvršenje pojedinih sankcija, obvezni su surađivati s ustanovama.

Radi što potpunijeg ostvarivanja svrhe pojedinih sankcija, ustanove će surađivati s pravnim osobama koje bi im prema svojoj djelatnosti mogle pružiti pomoć.

Ustanove su dužne omogućiti pristup i razgovor sa osuđenim osobama domaćim i međunarodnim organizacijama i drugim institucijama nadležnim za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda sukladno zakonu i odgovarajućim međunarodnim dokumentima.

Članak 6.

Osoba prema kojoj je primijenjena sankcija ne plaća troškove izvršenja, osim troškova novčane kazne, kao i drugih troškova, sukladno zakonu.

Članak 7.

Za podneske, službene radnje, rješenja i druge akte u svezi s izvršenjem sankcija ne plaća se taksa.

Članak 8.

Radi praćenja, proučavanja i unapređenja sustava izvršenja sankcija, federalni ministar pravde (u daljnjem tekstu: federalni ministar), može osnovati stručni savjet iz reda predstavnika znanstvenih ustanova, sudova, organa uprave, stručnih udruženja i drugih institucija koje se bave pitanjima odgoja i kriminaliteta.

Članak 9.

Poslovi izvršenja sankcija propisani ovim zakonom su poslovi od posebnog interesa za Federaciju.

II - IZVRŠENJE KAZNE ZATVORA, DUGOTRAJNOG ZATVORA I MALOLJETNIČKOG ZATVORA

1. Opće odredbe

Članak 10.

Svrha izvršenja kazne zatvora, dugotrajnog zatvora i maloljetničkog zatvora (u daljnjem tekstu: kazna zatvora) je da osuđene osobe tijekom izdržavanja kazne, kroz sustav suvremenih odgojnih mjera, usvoje društveno prihvatljive vrijednosti u cilju lakšeg uključivanja u uvjete života na slobodi i da se ponašaju sukladno zakonu i ispunjavaju dužnosti građanina.

Članak 11.

Postupanje s osuđenim osobama mora biti čovječno i s poštovanjem njihovog ljudskog dostojanstva, s očuvanjem njihovog tjelesnog i duševnog zdravlja, vodeći pri tome računa da se održi i potreban red i disciplina.

Zabranjeno je provođenje bilo kakve torture i drugih surovih, neljudskih ili nehumanih i ponižavajućih postupanja od strane službenih osoba ustanove prema osuđenim osobama.

U postupanju s osuđenim osobama ne smije biti diskriminacije zasnovane na rasi, boji, spolu, jeziku, religiji ili vjerovanju, političkim ili drugim uvjerenjima, nacionalnom i socijalnom podrijetlu, srodstvu, ekonomskom ili nekom drugom statusu.

Članak 12.

Osuđena osoba ima pravo zadovoljavati svoje vjerske potrebe.

Ustanove su obvezne osigurati uvjete za zadovoljavanje vjerskih potreba.

Članak 13.

S osuđenim osobama treba postupiti na način koji u najvećoj mjeri odgovara osobnosti osuđenog i prilagođen postignutom uspjehu u tretmanu.

Radi postizanja uspješnog tretmana obavlja se klasifikacija osuđenih osoba.

Članak 14.

Kod osuđenih osoba treba razvijati osjećanje osobne odgovornosti za njihove postupke i poticati ih da u svom tretmanu i sami sudjeluju.

Tijekom izvršenja kazne zatvora osigurati će se osuđenima sudjelovanje u održavanju reda i discipline, kao i u odgojnim, kulturnim, sportskim i drugim djelatnostima.

Članak 15.

Osuđene osobe izdržavaju kaznu zatvora, u pravilu, skupno.

Kada to zahtijeva zdravstveno stanje osuđene osobe ili kada je to predviđeno zakonom može se odrediti da osuđena osoba izdržava kaznu odvojeno od ostalih.

Muške i ženske osobe izdržavaju kaznu zatvora odvojeno.

Malodobne osobe izdržavaju kaznu zatvora, u pravilu, odvojeno od punoljetnih osoba.

Članak 16.

Osuđenim osobama na izdržavanje kazne zatvora osiguravaju se prava i pogodnosti predviđene ovim i drugim zakonima i propisima donesenim na temelju tih zakona.

Članak 17.

Osuđenim osobama omogućit će se rad sukladno njihovim psihofizičkim i stručnim sposobnostima i mogućnostima ustanove.

Rad osuđenih osoba treba biti koristan i da što više odgovara suvremenom načinu obavljanja rada iste vrste na slobodi.

Svrha ovog rada je da osuđeni steknu, odnosno odrade i povećaju svoje radne sposobnosti, radne navike i stručno znanje radi što lakšeg uključivanja u život na slobodi.

Osuđene osobe svojim radom ostvaruju sredstva koja služe za njihove osobne potrebe i za plaćanje zakonskog izdržavanja i drugih obveza, sukladno zakonu.

Postizanje ekonomske koristi od rada osuđenih osoba ne smije ići na štetu ostvarenja svrhe toga rada.

Članak 18.

Za osuđene osobe za koje je to potrebno organizira se nastava za opću i stručnu izobrazbu i osposobljavanje.

U svrhu postizanja opće izobrazbe i tretmana osuđenih tijekom izvršenja kazne zatvora, organiziraju se razni oblici školovanja, tečajeva, slobodnih aktivnosti, kulturno-prosvjetnog rada i tjelesne kulture i omogućuje čitanje knjiga i dnevnog tiska, kao i korištenje drugih sredstava informiranja.

Članak 19.

Radi poticanja vlastitih napora osuđenih osoba za uključivanje u redovan život na slobodi, osuđeni za koje se s osnovom može očekivati da će se na slobodi dobro vladati i da neće činiti krivična djela mogu se pustiti na uvjetni otpust, sukladno Kaznenom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Kazneni zakon Federacije).

Članak 20.

Osuđenim osobama otpuštenim s izdržavanja kazne zatvora pružit će nadležni organi, ustanove i druge pravne osobe potrebnu pomoć za njihovo lakše i brže uključivanje u redovan život na slobodi.

2. Upućivanje na izdržavanje kazne zatvora

Članak 21.

Osuđene osobe upućuju se na izdržavanje kazne zatvora u odgovarajuću ustanovu prema pravomoćnoj presudi suda kojom je ta kazna izrečena.

Članak 22.

Upućivanje osuđenih osoba na izdržavanje kazne zatvora obavlja sud na čijem području osuđeni ima prebivalište, odnosno boravište.

Članak 23.

Sud je dužan poduzeti potrebne radnje radi izvršenja kazne zatvora odmah nakon prijama izvršne odluke, a najkasnije u roku od tri dana od dana njenog prijama.

Članak 24.

Sud poziva osuđenu osobu koja se nalazi na slobodi i priopćava mu dan kada treba da se javi radi izvršavanja kazne zatvora u određenu ustanovu.

Dan javljanja toj ustanovi određuje se tako da osuđenoj osobi ostane najmanje osam, a najviše 15 dana do dana javljanja na izdržavanje kazne zatvora.

Pri priopćenju sud predaje osuđenoj osobi uputni akt, kao i voznu kartu ako za odlazak treba da koristi prevozna sredstva javnog prometa.

Sud je du an da, prilikom upućivanja osuđene osobe na izdr avanje kazne zatvora istodobno ili najkasnije u roku od tri dana izvjesti ustanovu kog dana osuđena osoba treba da se javi na izdr avanje kazne zatvora.

Uz uputni akt sud će obvezno dostaviti prijepis presude i izvod iz kaznene evidencije.

Ustanova je du na u roku od osam dana izvjestiti sud o stupanju osuđene osobe na izdr avanje kazne zatvora.

Ako se osuđena osoba koja je na slobodi ne javi određenog dana radi izdr avanja kazne zatvora, ustanova će o tome izvjestiti sud najkasnije u roku od tri dana od dana određenog za javljanje u ustanovu.

Ako se uredno upućena osuđena osoba ne javi ustanovi u određenom roku, sud će izdati naredbu sudskoj policiji da se ta osoba prinudno sprovede.

Za osuđene osobe koje se kriju ili se nalaze u bjekstvu sud donosi naredbu za izdavanje tjeralice koju dostavlja nadle nom organu za unutarnje poslove.

Kada osuđena osoba bude uhićena, sprovodi se u ustanovu.

Troškove sprovođenja u slučaju iz st. 8. i 9. ovog članka snosi osuđena osoba.

Članak 25.

Početak izvršenja kazne zatvora računa se od dana kada se osuđena osoba sama javi radi izdr avanja kazne zatvora, odnosno od dana kada bude sprovedena u ustanovu.

Članak 26.

Ako osuđena osoba koja se upućuje na izdr avanje kazne zatvora ima malodobnu djecu ili druge osobe o kojima se isključivo stara, sud će o tome izvjestiti nadle ni organ starateljstva.

Federalni ministar, uz suglasnost zamjenika federalnog ministra pravde, donosi Pravilnik o kriterijima za upućivanje osuđenih osoba na izdr avanje kazne zatvora.

3. Odlaganje izvršenja kazne

Članak 27.

Osuđenoj osobi koja se nalazi na slobodi mo e se, na njenu molbu, ili s njenim pristankom na molbu članova u e obitelji ili na prijedlog nadle nog organa socijalnog staranja, odlo iti izvršenje kazne zatvora:

- 1) ako je oboljela od te e akutne bolesti;
- 2) ako se dogodio smrtni slučaj ili teška bolest u u oj obitelji osuđene osobe;
- 3) ako je odlaganje potrebno radi izvršenja ili dovršenja izuzetno neodlo nih poljskih ili sezonskih radova ili radova izazvanih elementarnim nepogodama ili drugim udesom, a obitelj osuđene osobe nema drugih članova obitelji sposobnih za rad, niti se zbog slabog imovnog stanja ili iz drugih opravdanih razloga mo e anga irati druga osoba za obavljanje ovih poslova;
- 4) ako je osuđena osoba obvezna izvršiti određeni posao koji je već počeo, a usljed neizvršenja posla nastala bi neotklonjiva ili znatnija šteta;
- 5) ako je odlaganje osuđenoj osobi potrebno zbog završetka školovanja ili polaganja ispita za koji se pripremala;
- 6) ako su zajedno s osuđenom osobom osuđeni njen braćni drug ili drugi članovi zajedničkog domaćinstva ili ako se oni već nalaze na izdr avanju kazne zatvora, a istodobnim izdr avanjem kazne svih tih osoba bilo bi ugro eno izdr avanje malodobnih, bolesnih ili starih članova domaćinstva;
- 7) ako je osuđena ena koja doji dijete mlade od godinu dana ili koja je trudna;
- 8) ako je osuđena osoba hranitelj obitelji, a stupanjem na izdr avanje kazne zatvora bilo bi ugro eno izdr avanje obiteljskog domaćinstva.

Izvršenje kazne u slučaju iz točke 1. stavka 1. ovog članka mo e se odlo iti dok bolest traje, u slučajevima iz toč. 2. do 4. najdu e tri mjeseca, u slučajevima iz toč. 5. 6. i 8. najdu e šest mjeseci, a u slučajevima iz točke 7. do navršetka jedne godine ivota djeteta.

Članak 28.

Molba za odlaganje izvršenja kazne zatvora podnosi se u roku od tri dana od dana uručenog uputnog akta iz stavka 1. članka 24. ovog zakona.

Ako je razlog za odlaganje izvršenja kazne zatvora iz toč. 1. i 2. stavka 1. članka 27. ovog zakona nastao nakon tog roka, molba se mo e podnijeti do dana kada osuđena osoba treba da se javi radi izdr avanja kazne.

U molbi se moraju navesti razlozi i dokazi o činjenicama koje opravdavaju odlaganje.

O molbi za odlaganje izvršenja kazne zatvora rješava predsjednik suda koji je du an u roku od pet dana od dana prijama molbe donijeti rješenje.

Prije donošenja rješenja sud mo e izvršiti potrebna provjeravanja radi utvrđivanja činjenica navedenih u molbi.

Molbu koja nije podnesena u roku i molbu u kojoj nisu navedeni razlozi, dokazi i činjenice, sud će odbaciti rješenjem.

Do donošenja rješenja o molbi odla e se početak izvršenja kazne zatvora.

Ako se molba za odlaganje ponovo podnosi iz istih razloga iz kojih je ranija molba odbijena, sud će rješenjem takvu molbu odbaciti.

Članak 29.

Protiv rješenja kojim se odbija ili odbacuje molba za odlaganje izvršenja kazne zatvora osuđena osoba ima pravo albe u roku od tri dana od dana prijama rješenja nadle nog kantonalnog- upanijskog suda.

Žalba odla e izvršenje kazne.

Nadle ni kantonalni- upanijski sud du an je donijeti rješenje po albi iz stavka 1. ovog članka u roku od tri dana od dana prijama albe, a u roku od pet dana od dana donesenog rješenja, du an je dostaviti ga nadle nom sudu za izvršenje kazne zatvora.

Protiv rješenja kantonalnog- upanijskog suda po albi iz stavka 3. ovog članka ne mo e se pokrenuti upravni spor.

O odlaganju izvršenja kazne zatvora sud će obvezno izvjestiti ustanovu u koju se upućuje osuđena osoba.

Članak 30.

Osoba pozvana na odslu enje vojnog roka koja je osuđena na kaznu zatvora upućuje se na izdr avanje kazne zatvora prije slu enja vojnog roka.

Osobi koja je u tijeku odslu enja vojnog roka osuđena na kaznu zatvora do šest mjeseci za učinjeno krivično djelo prije stupanja na odslu enje vojnog roka ili vojnu vje bu, odlo it će se početak izvršenja kazne zatvora do završetka vojnog roka, odnosno vojne vje be.

Izvršenje kazne odlo it će se i osobi osuđenoj na kaznu zatvora do dvije godine za krivično djelo učinjeno prije stupanja na odslu enje vojnog roka, kojoj do završetka vojnog roka ne preostaje više od šest mjeseci.

Članak 31.

Kad nadle ni tu itelj na temelju zakonskog ovlaštenja zatra i odlaganje izvršenja kazne zatvora, sud neće pozivati osuđenu osobu radi izvršenja kazne, a ako ga je već pozvao, ali još nije prošao rok javljanja ustanovi, donijet će rješenje o odlaganju izvršenja kazne zatvora.

Odlaganje izvršenja kazne zatvora u slučaju iz stavka 1. ovog članka traje dok tu itelj ne izvjesti sud da se mo e otpočeti s

izvršenjem kazne zatvora, odnosno dok ne bude donesena odluka o pravnom sredstvu tu itelja.

4. Prijam i klasifikacija osuđenih osoba

Članak 32.

Osuđena osoba prima se u ustanovu na temelju uputnog akta suda.

Prilikom prijama u ustanovu, utvrdit će se identitet osuđene osobe koja će se smjestiti u prijamno odjeljenje.

Osoba osuđena na kaznu zatvora do jedne godine zadržat će se u prijamnom odjeljenju do 15 dana, a osobe osuđene preko jedne godine zatvora, najduže 30 dana.

Članak 33.

Sav novac, vrijednosti i ostala imovina koja pripada osuđenoj osobi, a koju prema kućnom redu ustanove ne smije držati, mora se prigodom prijama osuđene osobe pohraniti na sigurnom mjestu, o čemu će se napraviti popis.

Imovina iz stavka 1. ovog članka vraća se osuđenoj osobi prigodom otpuštanja iz ustanove ili se predaje članovima njegove obitelji uz suglasnost osuđene osobe.

Članak 34.

U prijamnom odjeljenju osuđena osoba se upisuje u matičnu knjigu, za nju se formira osobni list i utvrđuje zdravstveno stanje.

Osoba osuđena na kaznu zatvora preko šest mjeseci, fotografirat će se.

Za vrijeme boravka u prijamnom odjeljenju, utvrđuje se prijedlog tretmana osuđene osobe.

Naputak o matičnim knjigama, osobnom listu i načinu određivanja tretmana osuđenih osoba donosi federalni ministar.

Članak 35.

U tijeku izvršenja kazne zatvora može se obaviti reklasifikacija osuđenih osoba, ovisno od postignutog uspjeha u tretmanu.

Članak 36.

Na početku izdržavanja kazne zatvora osuđena osoba se upoznaje s pravilima kućnog reda, s pravima i dužnostima u tijeku izdržavanja kazne zatvora, s načinom na koji može ostvariti svoja prava i s disciplinskim prekršajima i kaznama koje se za njih mogu izreći.

Odredbe ovog zakona, kao i ostali propisi o izvršenju kazne zatvora, koje se odnose na prava i dužnosti osuđenih osoba, treba da budu dostupni osuđenim osobama u tijeku izdržavanja kazne zatvora, o čemu se stara rukovoditelj ustanove.

Članak 37.

O datumu stupanja i o datumu otpuštanja s izdržavanja kazne zatvora ustanova će odmah izvijestiti nadležni organ za unutarnje poslove na čijem području se osuđena osoba vodi u evidenciji prebivališta odnosno boravišta, kao i nadležni organ za poslove obrane kod koga se ta osoba vodi u vojnoj evidenciji (u daljnjem tekstu: nadležni organ obrane).

III - POLOŽAJ OSUĐENIH OSOBA NA IZDRŽAVANJU KAZNE ZATVORA

1. Smještaj i higijenski uvjeti

Članak 38.

Smještaj osuđenih osoba u ustanovi mora odgovarati higijenskim zahtjevima predviđenim ovim zakonom i mjesečnim klimatskim prilikama.

Članak 39.

Svakoj osuđenoj osobi, u pravilu, osigurava se posebna soba za spavanje, osim u slučajevima kada se smatra da zajednički smještaj više osuđenih osoba ima određenih prednosti.

Svaka osuđena osoba mora imati poseban krevet i posteljinu.

Zajednički boravak osuđenih osoba osigurava se na radnom mjestu, u procesu izobrazbenih aktivnosti, prilikom objedovanja, za vrijeme slobodnih aktivnosti, u dnevnom boravku i sličnim prilikama.

Članak 40.

U svim prostorijama u kojima borave osuđene osobe mora se osigurati zadovoljavanje zdravstvenih i higijenskih potreba, dovoljne količine zraka, svjetla, grijanja i ventilacije i s najmanje četiri kvadratna metra, ali ne manje od 10 kubnih metara prostora na svaku osuđenu osobu.

U prostorijama u kojima borave osuđene osobe prozori moraju biti dovoljno veliki da omogućuju rad i čitanje pod prirodnim svjetlom u uobičajenim uvjetima, da omogućuju ulaz svjetlog zraka, osim ako ne postoje klimatski uređaji, da svojim izgledom i veličinom odgovaraju standardnim prozorima.

Vještačko osvjetljavanje mora odgovarati postojećim standardnim normama.

Sanitarni uređaji moraju omogućiti svakoj osuđenoj osobi zadovoljavanje fizioloških potreba u čistim i pristojnim uvjetima.

Svakoj osuđenoj osobi mora se omogućiti korištenje prikladnih uređaja za kupanje i tuširanje pri temperaturi koja odgovara klimatskim uvjetima i u razmacima koji omogućavaju održavanje normalne osobne higijene, ali najmanje jedanput u tjednu.

Sve prostorije ustanove moraju se propisno održavati i redovno čistiti.

Članak 41.

Osuđene osobe trebaju održavati osobnu higijenu za koju im treba osigurati vodu i toaletni pribor.

Iz zdravstvenih razloga, a u cilju očuvanja samopoštovanja, osuđenim osobama treba omogućiti njegovanje normalne brade i kose, a muškarcima redovito brijanje.

Članak 42.

U ustanove koje ne ispunjavaju uvjete iz čl. 38. do 41. ovog zakona, ne mogu se upućivati na izdržavanje kazne zatvora osuđene osobe, o čemu odlučuje federalni ministar.

2. Odjevanje i ishrana osuđenih osoba

Članak 43.

Osuđenim osobama kojima nije dopušteno nošenje vlastite odjeće osigurava se odjeća i obuća koja je prikladna klimatskim uvjetima tako da im se ne ugrožava zdravlje.

Odjeća osuđenih osoba koju osigurava ustanova ne smije djelovati degradirajuće i ponižavajuće.

Pravilnik o odjeći i obući osuđenih osoba donosi federalni ministar.

Članak 44.

Osuđenim osobama se osigurava hrana u pravilnim razmacima koja je pripremljena u obrocima koji kvalitetom i količinom zadovoljavaju prehrabne i higijenske standarde, a ujedno su primjereni dobi, zdravlju, vrsti posla koji obavljaju i njihovim vjerskim i kulturnim zahtjevima.

Punoljetnim osuđenim osobama osigurava se hrana kalorične vrijednosti najmanje 12.500 dula dnevno, a malodobnicima 14.500 dula dnevno.

Pravilnik o ishrani osuđenih osoba, kao i tablicama kalorične vrijednosti hrane donosi federalni ministar.

3. Zdravstvena zaštita

Članak 45.

Osuđenim osobama osigurava se liječnička pomoć i bolničko liječenje.

Troškove liječenja snosi ustanova, osim ako se utvrdi da se osuđeni namjerno ozlijedio.

Članak 46.

Svaka ustanova treba da ima svoga liječnika i po mogućnosti organiziranu zdravstvenu zaštitu.

O smještaju osuđenog u bolnicu ustanove ili u ambulantnu sobu iste ustanove odlučuje liječnik.

U slučaju da ne postoji mogućnost liječenja u ustanovi, oboljela osuđena osoba upućuje se u ustanovu u kojoj postoji mogućnost liječenja, a u slučaju hitnosti ili kad postoji opasnost zbog dugog prijevoza u tu ustanovu, kao i kad ne postoji mogućnost potrebnog specijaliziranog liječenja u toj ustanovi, oboljela osuđena osoba uputit će se u zdravstvenu ustanovu, o čemu odlučuje rukovoditelj ustanove.

Vrijeme provedeno u općoj zdravstvenoj ustanovi uračunava se u izvršenje kazne zatvora.

Članak 47.

Oboljela osuđena osoba ima pravo tražiti da ga na njegov trošak pregleda liječnik specijalista, ako takav pregled nije već odredio liječnik ustanove.

Članak 48.

Trudnim osuđenim ženama i porodiljama osigurava se stručna liječnička njega.

Dijete može ostati uz majku, na njezin zahtjev, do navršene tri godine života, a nakon toga predaje se, u sporazumu s majkom, obitelji ili nadležnom organu socijalne skrbi, koji će poduzeti potrebne mjere za smještaj djeteta.

Osuđena žena može se za vrijeme trudnoće zaposliti samo na lakšim radovima, a za vrijeme od šest tjedana prije, a isto toliko poslije porođaja, samo na radovima koje dopusti liječnik.

Članak 49.

Osuđena osoba koja za vrijeme izdržavanja kazne zatvora duševno oboli ili pokazuje teške psihičke smetnje, uputit će se u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu.

Članak 50.

Medicinska intervencija nad osuđenom osobom, kad za to postoje medicinske indikacije neće se primjenjivati bez njegova pristanka, osim u slučajevima predviđenim propisima iz oblasti zdravstva.

Članak 51.

U slučaju nesreće na poslu ili profesionalnog oboljenja, osuđene osobe imaju pravo na invalidsko osiguranje po propisima o invalidskom osiguranju.

4. Ograničenje u kretanju osuđenih osoba i pravo na kontakte

Članak 52.

Uporaba sredstava za ograničavanje kretanja kao što su lisice, košulje stezulje i ostala sredstva za ograničenje kretanja mogu se koristiti samo kao mjera za spriječavanje bijega za vrijeme sprovođenja osuđene osobe, ili iz zdravstvenih razloga, po nalogu i kontroli liječnika da bi se osuđena osoba zaštitila od samopovrijeđivanja ili nasrtanja na druge osuđene osobe, kao i u slučajevima da se spriječi uništavanje imovine od strane osuđene osobe.

Sredstva za ograničenje kretanja ne mogu se upotrebljavati kao kazna za osuđene osobe.

Članak 53.

Osuđenim osobama omogućit će se da razgovaraju s inspektorom nadležnim za izvršenje kazne zatvora ili drugim ovlaštenim osobama koje posjećuju ustanovu.

Razgovor iz stavka 1. ovog članka obavlja se bez nazočnosti služenika ustanove.

Osuđenim osobama mora se omogućiti upućivanje molbi, žalbi i drugih podnesaka nadležnim organima radi zaštite njihovih prava.

Molbe i pritužbe moraju se rješavati bez odgađanja.

Članak 54.

Osuđenim osobama omogućit će se kontaktiranje s njihovim obiteljima, osobama ili predstavnicima organizacija koje mogu pomoći u njihovom tretmanu.

Članak 55.

Osuđene osobe imaju pravo da se informiraju o novostima u svijetu putem dnevnog ili periodičnog tiska, radija, televizije i na drugi prigodan način, o čemu se stara rukovoditelj ustanove.

Osuđenim osobama stranim državljanima omogućit će se da budu informirani o njihovom pravu da stupe u kontakt s diplomatskim ili konzularnim predstavnikom zemlje ili diplomatskom ili konzularnom predstavništvu zemlje koja zastupa interese njihove zemlje ili s nacionalnim ili međunarodnim organom čija je dužnost djelovanje u interesu takvih osoba.

Članak 56.

U slučaju teške bolesti ili smrti osuđene osobe, uprava ustanove će o tome odmah izvijestiti njegovu u obitelji ili drugu osobu koju je osuđena osoba ranije odredila.

Osuđena osoba mora biti obaviještena o smrti ili teškoj bolesti članova u obitelji.

U slučajevima iz stavka 2. ovog članka osuđenoj osobi će se, po mogućnosti, dopustiti posjet da vidi preminulog člana u obitelji, ili da bude nazočna pogrebu.

Posmrtni ostaci osuđene osobe se isporučuju njenoj obitelji ili se sahranjuju u groblje koje odredi ustanova.

IV - PREKID IZDRŽAVANJA KAZNE ZATVORA I PREMJEŠTAJ

1. Prekid izdržavanja kazne zatvora

Članak 57.

Osuđenoj osobi može se dopustiti prekid izdržavanja kazne zatvora.

Odredbe čl. 27. do 29. i 31. ovog zakona sukladno se primjenjuju i na prekid izdržavanja kazne zatvora.

Prekid izdržavanja kazne zatvora izvršit će se i u slučaju kada sud odredi mjeru pritvora za drugo krivično djelo.

O prekidu izdržavanja kazne zatvora rješenjem odlučuje sud koji je izrekao prvostupanjsku presudu.

U slučaju iz stavka 4. ovog članka, sud odlučuje u vijeću sastavljenom od trojice sudaca.

Članak 58.

Molba osuđene osobe i mišljenje ustanove dostavlja se sudu u roku od 15 dana.

Članak 59.

Protiv rješenja iz članka 57. ovog zakona osuđena osoba može i izjaviti žalbu drugostupanjskom sudu u roku od osam dana od dana prijama rješenja.

Rješenje doneseno po žalbi je konačno i protiv njega se ne može pokrenuti upravni spor.

Vrijeme provedeno na prekidu izdržavanja kazne zatvora ne računa se u vrijeme izdržavanja kazne zatvora.

Članak 60.

Ako se za vrijeme trajanja prekida izdržavanja kazne zatvora utvrdi da su prestale okolnosti zbog kojih je prekid dopušten ili je prekid dopušten na temelju lažnih isprava ili drugih dokaza, odnosno da se prekid ne koristi u svrhu u koju je dopušten,

rješenje iz članka 59. ovog zakona će se ukinuti, a osuđenoj osobi naložiti da se javi na daljnje izdržavanje kazne zatvora odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijama rješenja.

Rješenje iz stavka 1. ovog članka dostavlja se ustanovi i osuđenoj osobi.

Ako se osuđena osoba ne javi na daljnje izdržavanje kazne zatvora u roku određenom u rješenju, ustanova će postupiti po odredbama st. 7. do 9. iz članka 24. ovoga zakona.

2. Premještaj osuđenih osoba

Članak 61.

Nakon izdruženja jedne trećine kazne zatvora na molbu osuđene osobe ili na prijedlog rukovoditelja ustanove može se odobriti premještaj osuđene osobe iz jedne u drugu ustanovu.

O premještanju osuđene osobe iz jedne u drugu ustanovu odlučuje Federalno ministarstvo pravde (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo) uz pribavljeno mišljenje ustanove.

Protiv rješenja iz stavka 2. ovog članka osuđena osoba može uložiti žalbu federalnom ministru.

Ako je odbijena molba iz stavka 1. ovog članka, nova molba se može podnijeti nakon isteka roka od šest mjeseci od dana donošenja rješenja iz stavka 2. ovog članka.

V - POSTUPANJE S OSUĐENIM OSOBAMA

1. Rad osuđenih osoba i naknada za rad

Članak 62.

Osuđenim osobama se određuje vrsta posla u skladu s potrebama njihovog tretmana, njihovim psiho-fizičkim sposobnostima, sklonostima, osobnim svojstvima i stečenim stručnim sposobnostima, prema mogućnostima koje postoje u ustanovi i prema potrebama održavanja discipline.

U određivanju vrste posla vodit će se računa i o želji osuđenih osoba da rade određeni posao.

Organizacija i metode rada u gospodarskim jedinicama ustanove treba da odgovaraju suvremenim radnim standardima i tehnikama, kao i modernim sustavima rukovođenja proizvodnim procesima.

Članak 63.

Osuđenim osobama sposobnim za rad omogućit će se rad u gospodarskim jedinicama (pogonima, radionicama, ekonomijama i drugim organizacijskim jedinicama) ustanove, na radilištima izvan kruga ustanove, kao i izvan ustanove.

Pojedinačno upućivanje osuđenih osoba izvan ustanove može se činiti samo uz suglasnost Federalnog ministarstva.

Članak 64.

Osuđena osoba koja na izdržavanju kazne zatvora treba provesti do šest mjeseci, a koja je u radnom odnosu, može za vrijeme izdržavanja kazne zatvora nastaviti rad u poduzeću u kojem je dotad radila, ukoliko se s tim suglasi poduzeće i osuđena osoba i ako je to izvodljivo s obzirom na udaljenost poduzeća, o čemu odlučuje federalni ministar.

Međusobna prava i obveze u slučaju iz stavka 1. ovog članka regulirat će se ugovorom koji zaključuju rukovoditelj ustanove i ovlaštena osoba poduzeća.

Članak 65.

Dobit koja se ostvaruje radom osuđenih osoba ne treba da bude prioritetna u odnosu na njihov tretman.

Članak 66.

Radno vrijeme osuđenih osoba određuje se po propisima o radnim odnosima koji se odnose na djelatnike u poduzećima (u daljnjem tekstu: propisi o radnim odnosima).

Članak 67.

Mjere zaštite na radu osuđenih osoba trebaju odgovarati zaštiti na radu u poduzećima u kojima se obavljaju slični poslovi.

Članak 68.

Osuđene osobe imaju pravo na osiguranje od nesreće na poslu i profesionalnog oboljenja pod istim uvjetima kao i djelatnici u poduzećima.

Članak 69.

Dnevni i tjedni maksimum radnih sati osuđenih osoba trebaju odgovarati radnom vremenu utvrđenom prema propisima o radnim odnosima.

Članak 70.

Osuđene osobe imaju pravo na dnevni odmor i najmanje jedan dan odmora u tjednu i dovoljno vremena za izobrazbu i druge aktivnosti sukladno njihovom programu tretmana.

Članak 71.

Osuđenim osobama koje rade i borave u zatvorenim prostorijama mora se omogućiti da provedu na otvorenom prostoru najmanje tri sata dnevno.

Članak 72.

Osuđene osobe imaju pravo na naknadu za svoj rad.

Visina naknade za rad ovisi od vrste posla, količine i kvaliteta rada, dužine radnog vremena kao i doprinosa ostvarivanju produktivnosti i ekonomičnosti poslovanja.

Naknada za rad iznosi od jedne četvrtine do jedne polovine plaće koja se može ostvarivati na istim ili sličnim poslovima u poduzećima.

Naknada za radu noću i rad pod opterećenjem u uvjetima obračunava se sukladno s propisima o radnim odnosima ili na temelju ugovora ako je to povoljnije za osuđene osobe.

Osuđene osobe koje pohađaju praktičnu nastavu imaju pravo na 70% prosječne naknade iz stavka 3. ovog članka.

Članak 73.

Rukovoditelj ustanove donosi Pravilnik o naknadama za rad osuđenih osoba uz suglasnost federalnog ministra.

Članak 74.

Osuđenim osobama koje ne rade, a nemaju vlastitih sredstava, osigurat će se podmirivanje najnužnijih potreba davanjem potrebnih stvari (za održavanje osobne higijene dopisivanja i sl.).

Članak 75.

Osuđenoj osobi koja oboli na radu ili u svezi s radom u ustanovi pripada naknada za vrijeme spriječenosti za rad po propisima o zdravstvenom osiguranju, osim u slučaju namjernog samopovrjeđivanja.

Članak 76.

Osuđena osoba slobodno raspolaže s naknadom koju prima za svoj rad.

Izuzetno od odredbe iz stavka 1. ovog članka, predmet izvršenja može biti polovina naknade za rad na temelju izvršne odluke nadležnog suda po kojoj je osuđena osoba obvezna davati izdržavanje djeci, bračnom drugu, odnosno roditeljima, naknaditi štetu prouzročenu krivičnim djelom ili podmiriti druge obveze.

Članak 77.

Rukovoditelj ustanove može donijeti rješenje da se od naknade za rad osuđene osobe, kao i novca koji je osuđenoj osobi oduzet prilikom dolaska u ustanovu ili mu je poslan, naplati šteta koju je osuđena osoba namjerno ili grubom nepažnjom prouzročila za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, kao i troškovi sprovođenja osuđene osobe do kojih je došlo usljed njenog bijega

i drugim slučajevima sprovođenja kad ih po ovom zakonu snosi osuđena osoba.

Protiv rješenja rukovoditelja ustanove o visini i naplati štete osuđena osoba može u roku od 15 dana od dana uručenja rješenja izjaviti žalbu Federalnom ministarstvu.

Protiv rješenja iz stavka 2. ovog članka može se voditi upravni spor.

Ako šteta premašuje vrijednost od 300 KM, a osuđena osoba ne pristaje da je plati, ustanova može naknadu štete ostvariti tužbom kod nadležnog suda.

Članak 78.

Za pronalazke i tehnička unapređenja ostvarena tijekom izdržavanja kazne zatvora, osuđenim osobama pripadaju prava sukladno općim propisima.

Članak 79.

Osuđeni koji su proveli na redovnom radu ukupno šest mjeseci, uključujući i vrijeme provedeno na liječenju, osim u slučaju namjernog samopovrjeđivanja, imaju pravo na neprekidni odmor najmanje 18, a najviše do 30 radnih dana tijekom jedne godine.

Naknada za odmor osuđenim osobama utvrđuje se po propisima o radnim odnosima.

Visina i način korištenja godišnjeg odmora propisuje se pravilnikom o kućnom redu ustanove.

Članak 80.

Kad se po propisima o radu i samo vrijeme provedeno na radu u određenoj vrsti posla priznaje kao temelj za stjecanje kvalifikacije, priznat će se za tu kvalifikaciju i vrijeme provedeno na istoj vrsti posla u ustanovi.

2. Naobrazba osuđenih osoba

Članak 81.

Za osuđene malodobnike i mlade punoljetne osobe koje nemaju završenu osnovnu školu u osmogodišnjem trajanju, ustanova je obvezna organizirati nastavu u cilju stjecanja osnovne izobrazbe i nastavu za stručnu izobrazbu i osposobljavanje osuđenih, sukladno propisima o osnovnom i srednjem školovanju.

Nastava iz stavka 1. ovog članka organizira se i za ostale osuđene osobe za koje je to korisno i potrebno.

Ukoliko se pokaže pogodnijim ustanova može organizirati nastavu iz stavka 1. ovog članka u suradnji sa mjesnim školama, o čemu se sklapa poseban ugovor.

Osuđene osobe mogu biti dopisni izvanredni đaci i studenti škola i tečajeva van ustanove, ako to razlozi sigurnosti dopuštaju i ako se programom tretmana ocijeni da je to potrebno i korisno za postizanje svrhe izvršenja kazne.

Osuđene osobe koje završe određenu školu, ili steknu kvalifikacije u ustanovi dobivaju svjedodžbu.

Iz svjedodžbe se ne smije vidjeti da je opća ili druga naobrazba stečena u ustanovi.

Članak 82.

Na rad škola koje se osnivaju u ustanovama primjenjuju se propisi o osnovnom i srednjem obrazovanju kantonalne uprave na čijem području se nalazi ustanova.

Članak 83.

Svaka ustanova treba da ima knjižnicu koja je na raspolaganju svim kategorijama osuđenih osoba.

Knjižnica treba da bude opskrbljena širokim asortimanom knjiga za razonodu kao i znanstvenom literaturom, koju sukladno mogućnostima treba neprekidno dopunjavati.

Osuđenim osobama treba omogućiti da koriste svoje knjige za čitanje.

Ukoliko je moguće knjižnicu treba organizirati u suradnji s lokalnom knjižnicom.

Članak 84.

U okviru slobodnog vremena u ustanovi organiziraju se slobodne aktivnosti (tjelesna kultura i razni oblici kulturno-prosvjetnog rada) kao dopunski oblik općeg, tjelesnog i stručnog školovanja i radi stjecanja pozitivnih navika za racionalno korištenje slobodnog vremena poslije puštanja na slobodu.

U cilju ostvarivanja aktivnosti iz stavka 1. ovog članka, osuđene osobe mogu osnivati sportske, dramske, literarne, glazbene i druge sekcije i odabirati priredbe i natjecanja.

3. Prava i pogodnosti

Članak 85.

Osuđene osobe imaju pravo primati pismena od organa vlasti i drugih institucija i upućivati im podneske u svrhu zaštite svojih prava i zakonom zaštićenih interesa, bez ograničenja i kontrole.

Strani državljani mogu se obraćati i konzularnim organima svoje države ili države koja štiti njihove interese, ukoliko posebnim zakonom nije drukčije određeno.

Osoobe bez državljanstva i izbjeglice mogu se obraćati institucijama koje po pravilima međunarodnog prava štite interese tih osoba.

Članak 86.

Osuđene osobe imaju pravo dopisivati se sa članovima svoje obitelji bez ograničenja.

Članak 87.

Osuđene osobe imaju pravo primati posjete članova u e obitelji, a po odobrenju ustanove mogu ih posjećivati i druge osobe, sukladno pravilniku o kućnom redu ustanove.

Ako je osuđena osoba strani državljani, konzularni predstavnik njegove države ili države koja štiti interese njegove države, ima pravo u granicama kućnog reda posjećivati osuđenu osobu.

Pravo iz stavka 2. ovog članka može se uskratiti samo ako se takvo pravo uskraćuje diplomatskim ili konzularnim predstavnicima Bosne i Hercegovine u državi čiji je državljani osuđena osoba, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

Ako je osuđena osoba bez državljanstva ili izbjeglica, predstavnik međunarodne organizacije koja štiti interese osoba bez državljanstva, odnosno izbjeglica, ima pravo, u granicama kućnog reda, posjećivati te osuđene osobe.

Članak 88.

Osuđene osobe imaju pravo primati od članova u e obitelji pošiljke s rubljem, predmetima za osobnu uporabu, tisak i knjige, te novac koji mogu trošiti, sukladno Pravilniku o kućnom redu ustanove.

Članak 89.

Osuđenoj osobi može se odobriti vikend sukladno postignutom uspjehu u tretmanu, mogućnostima i potrebama ustanove i kada to dopuštaju sigurnosni uvjeti za osuđenog.

Članak 90.

Osuđenoj osobi može se odobriti dopust do sedam dana tijekom godine u slučaju smrti ili izuzetno teške bolesti člana u e obitelji.

Članak 91.

Za dobro ponašanje, zalaganje na radu, kao i kad se ocijeni da bi to moglo pozitivno utjecati na osuđene osobe, ustanova može osuđenim osobama davati i druge pogodnosti utvrđene pravilnikom o kućnom redu ustanove.

Članak 92.

Osuđena osoba ima pravo pritu bi Federalnom ministarstvu, odnosno odgovarajućem organu uprave kantona- upanije na rad slu benih osoba ustanove zbog povrede njenih prava.

4. Disciplinska odgovornost

Članak 93.

Osuđene osobe disciplinski odgovaraju za ponašanja učinjena protivno zakonu, pravilniku o kućnom redu i narednjima slu benih osoba ustanove.

Ponašanje iz odredbe stavka 1. ovog članka, predstavlja disciplinski prekršaj.

Disciplinski prekršaji mogu biti teški i laki.

Teški disciplinski prekršaji su:

- 1) odbijanje naredjenja slu benih osoba;
- 2) pru anje aktivnog ili pasivnog otpora slu benim osobama;
- 3) bijeg ili pripremanje bijega s izdr avanja kazne ili pomaganje drugim osobama pri bijegu ili pripremanju bijega;
- 4) udaljavanje iz ustanove ili s radilišta bez odobrenja slu bene osobe;
- 5) u ivanje i unošenje u ustanovu alkohola i opojnih droga;
- 6) posjedovanje kod sebe nedopuštenih predmeta;
- 7) neopravdano zakašnjenje sa slobodnih izlazaka, odsustvovanja ili odmora;
- 8) međusobne svade i tuče;
- 9) izrada ma kakvih predmeta i obavljanja privatnih poslova za sebe ili drugog bez naloga slu bene osobe;
- 10) pjevanje, galama, dovikivanje iz sobe u sobu, odnosno kroz prozor ili po hodnicima, stvaranje nepotrebne gu ve prilikom postrojavanja, ulaska ili izlaska iz zgrade;
- 11) nepristojno ponašanje prema slu benim osobama;
- 12) izbjegavanje pozdravljanja slu benih osoba;
- 13) neuredno odr avanje prostorija za boravak, posteljine, odjeće i obuće;
- 14) pušenje na nedopuštenom mjestu, bacanje otpadaka i čikova po hodnicima ili u krugu organa;
- 15) ula enje u spavaće sobe i druge prostorije u vrijeme kada je to zabranjeno;
- 16) međusobna preprodaja ili trampa bilo kakvih stvari, krađa, kockanje, igranje nedopuštenih igara;
- 17) unošenje u ustanovu predmeta koje osuđene osobe ne smiju kod sebe imati;
- 18) sve druge radnje koje su zabranjene Pravilnikom o kućnom redu, uputstvima i naredbama rukovoditelja ustanove.

Laki disciplinski prekršaji uređuju se pravilnikom o kućnom redu ustanove.

Članak 94.

Postupak za utvrđivanje disciplinske odgovornosti osuđene osobe mogu pokrenuti rukovoditelj ustanove i rukovoditelji organizacijskih jedinica ustanove.

Osuđene osobe ne mogu biti skupno ka njene za učinjeni disciplinski prekršaj, niti mogu biti ka njene dva puta za istu radnju.

Članak 95.

Ako osuđena osoba za vrijeme izdr avanja kazne zatvora učini u ustanovi novo krivično djelo za koje je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do godinu dana, kaznit će se kaznom predviđenom za teški disciplinski prekršaj.

Članak 96.

Za lake disciplinske prekršaje mogu se izreći kazne:

- 1) ukor;
- 2) javni ukor.

Za teške disciplinske prekršaje mogu se izreći kazne:

1) novčana kazna;

2) upućivanje u samicu do 20 dana.

Novčana kazna mo e iznositi najviše 15% od prosječne mjesečne naknade za rad osuđenih osoba u prethodnom mjesecu u ustanovi.

Disciplinska kazna upućivanje u samicu, mo e se izreći samo za disciplinske prekršaje iz toč 1. do 8. stavka 4. članka 93. ovog zakona.

Članak 97.

Disciplinski postupak i izricanje disciplinskih kazni vrši komisija koju imenuje rukovoditelj ustanove.

U postupku utvrđivanja odgovornosti osuđenoj osobi se mora omogućiti da iznese svoju obranu.

Pri izricanju disciplinske kazne iz stavka 2. članka 96 ovog zakona mo e se uvjetno odlo iti izvršenje disciplinske kazne za vrijeme do šest mjeseci.

Uvjetno odlaganje izvršenja disciplinske kazne opozvat će se ako uvjetno ka njena osoba u roku za koji je odlo eno izvršenje bude ponovno disciplinski ka njena.

Protiv rješenja komisije o izricanju disciplinske kazne osuđena osoba ima pravo albe rukovoditelju ustanove u roku od 15 dana, od dana prijama rješenja.

Rješenje rukovoditelja ustanove doneseno po albi je konačno i protiv njega se ne mo e voditi upravni spor.

Članak 98.

Disciplinska kazna upućivanja u samicu ne mo e se primjenjivati, ako se njenim izvršenjem ugro ava zdravlje osuđene osobe, o čemu pismeno mišljenje daje liječnik ustanove.

U tijeku izdr avanja disciplinske kazne upućivanja u samicu, osuđenoj osobi moraju biti osigurani odgovarajući higijenski i zdravstveni uvjeti.

Članak 99.

Prema osuđenim osobama koje zbog svojih postupaka predstavljaju ozbiljnu opasnost za sigurnost osoba i imovine ustanove, mo e se odrediti mjera usamljenja u trajanju do jedne šestine izrečene kazne, s tim da usamljenje ne mo e neprekidno trajati du e od tri mjeseca.

Osuđena osoba će se dr ati za vrijeme trajanja mjere usamljenja odvojeno od ostalih osuđenih osoba.

Izvršenje mjere usamljenja prekinut će se ako se liječničkim nalazom utvrdi da tjelesno i duševno stanje osuđene osobe ne dopušta dalje usamljenje.

Mjera usamljenja mo e se ukinuti i prije isteka vremena za koje je određena, ako se u tijeku njenog izvršenja utvrdi da su prestali razlozi zbog kojih je određena.

Za vrijeme izdr avanja kazne upućivanja u samicu i mjere usamljenja, osuđenu osobu svaki dan kontrolira liječnik ustanove.

Rješenje u slučaju iz stavka 1. ovog članka donosi rukovoditelj ustanove uz suglasnost Federalnog ministarstva, a rješenje iz st. 3. i 4. ovog članka donosi rukovoditelj ustanove.

Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka osuđena osoba ima pravo albe federalnom ministru, u roku od 15 dana od dana prijama rješenja.

Rješenje iz stavka 7. ovog članka doneseno po albi je konačno i protiv njega se ne mo e voditi upravni spor.

Pravilnik o uvjetima i načinu izdr avanja kazne upućivanja u samicu i mjere usamljenja donosi federalni ministar.

5. Pravilnik o kućnom redu

Članak 100.

Pravilnikom o kućnom redu ustanove bli e se uređuje organizacija i način ivota osuđenih osoba na izdr avanju kazne zatvora

u ustanovama, a naročito: prijam, upoznavanje s kućnim redom i drugim propisima; smještaj, ishrana i odijevanje; način korištenja zdravstvene zaštite i sprovođenje higijenskih mjera; način i uvjeti zadovoljavanja vjerskih potreba; dopisivanje, prijam posjeta i pošiljki, vrsta i količina prehrambenih artikala koje mogu primati; uvjeti i način raspolaganja novcem od naknada za rad, nagrada i od novčanih pošiljki; način korištenja neprekidnog odmora; odravanja reda i discipline; postupak za izricanje disciplinskih kazni i mjera usamljenja; uvjeti i način izvršenja izrečenih disciplinskih kazni; vrste pogodnosti i uvjeti za stjecanje i njihovo korištenje; ovlaštenja služenih osoba u ustanovama za davanje pogodnosti; ograničenja na prijam pošiljki, posjeta i korištenje pogodnosti; način organiziranja kulturno-prosvjetnog, zabavnog i sportskog života, slobodne aktivnosti; način otpuštanja i pomoć prilikom otpuštanja s izdržavanja kazne zatvora i druga pitanja koja mogu biti od značaja za uvjete i način izdržavanja kazne zatvora.

Pravilnik o kućnom redu ustanove donosi rukovoditelj ustanove uz suglasnost federalnog ministra.

VI - IZVRŠENJE KAZNE MALOLJETNIČKOG ZATVORA

Članak 101.

Odredbe ovog zakona o izvršenju kazne zatvora primjenjuju se i na izvršenje maloljetničkog zatvora, ako odredbama čl. 101. do 107. ovog zakona nije drukčije propisano.

Članak 102.

Kaznu maloljetničkog zatvora osuđeni malodobnici izdržavaju u posebnim ustanovama ili u posebnim odjeljenjima za malodobnike u ustanovama, u kojima mogu ostati do navršene 23 godine života, a ako do tada ne budu izdržani, uputit će se u ustanovu u kojoj punoljetne osobe izdržavaju kaznu zatvora.

Izuzetno od odredaba stavka 1. ovog članka, u ustanovi za malodobnike, odnosno u posebnom odjeljenju za malodobnike ustanove, može ostati osoba koja je navršila 23 godine života, ako je to potrebno radi završetka njenog školovanja ili stručnog osposobljavanja, ali najduže do navršene 25 godine života.

Osuđene malodobne osobe moraju imati odvojene prostore za boravak od ostalih osuđenih osoba, ako se nalaze u posebnom odjeljenju.

Članak 103.

U ustanovi za osuđene malodobnike, odnosno u ustanovi u kojoj se nalazi posebno odjeljenje za malodobnike, postoji osnovna i srednja škola, sukladno propisima o osnovnoj školi i propisima o srednjoj školi ili se u suradnji s odgovarajućom osnovnom, odnosno srednjom školom osnivaju odjeljenja osnovne, odnosno srednje škole za izobrazbu i odgoj osuđenih malodobnih osoba.

Osuđena malodobna osoba može izuzetno pod nadzorom odgojitelja, radi završetka započetog školovanja, pohađati školu izvan ustanove, ako to dopuštaju razlozi sigurnosti i tretmana.

Članak 104.

U ustanovi se osuđenim malodobnicima osigurava bavljenje tjelesnom kulturom.

Članak 105.

Osuđenim malodobnicima ne može se ograničiti dopisivanje s roditeljima i drugim bliskim srodnicima.

Članak 106.

Osuđenom malodobniku koji se dobro ponaša i zalaže u učenju i radu rukovoditelj ustanove može odobriti dopust radi posjećivanja roditelja i drugih bliskih srodnika.

Dopust se može odobriti dva puta u tijeku godine i može trajati svaki put do 20 dana.

Članak 107.

Osuđenom malodobniku može se izreći disciplinska kazna upućivanja u samicu najviše do pet dana.

Osuđenom malodobniku koji pohađa školu omogućit će se da za vrijeme izdržavanja kazne samice redovito pohađa nastavu, čita stručnu literaturu i izrađuje školsku zadaću.

Prema osuđenom malodobniku ne može se primijeniti mjera usamljenja.

VII - UVJETNI OTPUST, OTPUŠTANJE OSUĐENIH OSOBA I POMOĆ NAKON IZDRŽANE KAZNE ZATVORA

1. Uvjetni otpust

Članak 108.

O uvjetnom otpustu osuđenih osoba sukladno s odredbama Kaznenog zakona Federacije, odlučuje Komisija za uvjetni otpust.

O uvjetnom otpustu osuđenih osoba koje kaznu zatvora izdržavaju u ustanovama Federacije, odlučuje Komisija koju imenuje Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije).

Komisija za uvjetni otpust ima predsjednika i četiri člana i njihove zamjenike.

Komisija za uvjetni otpust imenuje se od predstavnika Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, Federalnog tužiteljstva, Federalnog ministarstva i drugih federalnih organa uprave u čiji djelokrug spadaju poslovi socijalne zaštite i obrane.

Komisija za uvjetni otpust donosi poslovnik o svom radu.

Članak 109.

O uvjetnom otpustu Komisija rješava na temelju molbe osuđene osobe ili članova njegove udruge ili obitelji ili na prijedlog rukovoditelja ustanove.

Molbe, odnosno prijedlozi se dostavljaju Komisiji za uvjetni otpust preko ustanove.

Ustanova uz molbu dostavlja podatke o postignutom uspjehu u tretmanu osuđene osobe i druge podatke od značaja za odluku Komisije, kao i mišljenje o osnovanosti molbe.

Članak 110.

Komisija za uvjetni otpust može donijeti jedno rješenje, ako rješava molbe za više osuđenih osoba.

Rješenje se dostavlja ustanovi, koja je dužna, ako je rješenje pozitivno, pismeno obavijestiti osuđenu osobu i sud koji je uputio osuđenu osobu na izdržavanje kazne, a ako je rješenje negativno, samo osuđenu osobu.

Ako je podnositelj molbe član obitelji, o ishodu ga izvješćuje Federalno ministarstvo.

Članak 111.

Protiv odluke Komisije za uvjetni otpust ne može se izjaviti žalba, niti pokrenuti upravni spor.

2. Otpuštanje osuđenih osoba

Članak 112.

Osuđena osoba se otpušta iz ustanove onog dana kada joj istekne kazna ili onog dana kada joj počinje teći uvjetni otpust.

Ako posljednji dan izdržavanja kazne zatvora pada u neradni dan, osuđena osoba se otpušta posljednjeg radnog dana koji tom danu prethodi.

Izuzetno od odredbe stavka 2. ovog članka, kada je novčana kazna zamijenjena kaznom zatvora, otpuštanje osuđenih osoba iz ustanove obaviti će se i u neradne dane.

Ustanova je dužna da o otpuštanju osuđene osobe obavijesti sud u roku od osam dana.

Članak 113.

Osuđena osoba koja se otpušta iz ustanove ima pravo na troškove prijevoza do svog ranijeg prebivališta ili do mjesta prebivališta njegove u e obitelji, a ako je stranac, do graničnog prijelaza.

Troškove prijevoza snosi ustanova iz koje je osuđena osoba otpuštena.

Ako osuđena osoba koja se otpušta iz ustanove nema odjeću ili obuću, niti sredstava da ih nabavi, ustanova će mu ih dati bez naknade.

Ako je osuđena osoba u vrijeme kad se otpušta s izdr avanja kazne teško bolesna i usljed toga nesposobna za putovanje, ustanova će je smjestiti u najbli u zdravstvenu ustanovu radi liječenja. Ako osuđena osoba nema sredstava da plati troškove liječenja, ove troškove za prvi mjesec snosi ustanova, a nakon toga općina u kojoj je osuđena osoba imala prebivalište u vrijeme upućivanja na izdr avanje kazne zatvora.

Članak 114.

Prilikom otpuštanja iz ustanove uvjetno otpuštena osuđena osoba naznačit će mjesto u kome će boraviti za vrijeme trajanja uvjetnog otpusta. Po dolasku u ovo mjesto uvjetno otpuštena osuđena osoba je du na da se prijavi organima iz članka 37. ovog zakona.

U slučaju promjene mjesta boravka uvjetno otpuštena osuđena osoba du na je da o tome obavijesti organe iz stavka 1. ovog članka.

Članak 115.

Osuđenoj osobi koja je izdr avala kaznu zatvora ili je puštena na uvjetni otpust izdaje se potvrda o izdr anoj kazni, odnosno uvjetnom otpuštanju.

Potvrdu iz stavka 1. ovog članka izdaje rukovoditelj ustanove.

Obrazac i sadr aj potvrde propisuje federalni ministar.

3. Pru anje pomoći osobi otpuštenoj s izdr ane kazne zatvora

Članak 116.

Ako je osuđenoj osobi po izlasku na slobodu potrebna pomoć, ustanova će blagovremeno o tome izvijestiti organ nadle an za poslove socijalne zaštite prema mjestu prebivališta osuđene osobe.

Članak 117.

Nadle ni organ za poslove socijalne zaštite pru a osuđenim osobama koje se otpuštaju s izdr avanja kazne zatvora, u grani-cama mogućnosti, pomoć koja im je potrebna radi što lakšeg uključivanja u redovit ivot na slobodi i razvija kod njih osjećaj obveze da se i sami anga iraju u rješavanju svojih problema.

Pomoć se sastoji naročito u privremenom smještaju i osiguranju ishrane, osiguranju nu nog liječenja, iznala enju nove sredine u kojoj će osuđena osoba ivjeti, u sređivanju obiteljskih prilika, u pronala enju zaposlenja i dovršenja započetog stručnog osposobljavanja i davanja novčane pomoći za podmirivanje na-njih njih potreba.

Članak 118.

Ustanova će omogućiti predstavnicima organa zdravstva i socijalne zaštite, slu be za zapošljavanje djelatnika, kao i drugih zainteresiranih organizacija da posjećuju osuđene osobe radi upoznavanja njihovih osobnih i obiteljskih problema i sudjelovanja u njihovom rješavanju, kao i radi organiziranja prihvata koji im je potreban nakon izlaska na slobodu.

VIII - USTANOVE ZA IZVRŠENJE KAZNE ZATVORA

1. Opća odredba

Članak 119.

Za izvršenje kazne zatvora sukladno ovom zakonu, osnivaju se ustanove za izvršenje, kazne zatvora kao posebne federalne ustanove.

Ustanove iz stavka 1. ovog članka su kazнено-popravni zavodi, koji se osnivaju i ukidaju ovim ili drugim posebnim federalnim zakonom.

Kazнено-popravni zavodi nemaju svojstvo pravne osobe.

O pitanjima organizacije i načina rada ustanova iz stavka 2. ovog članka primjenjuju se propisi koji se odnose na federalne organe uprave, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

U kazнено-popravnim zavodima izvršavaju se sve kazne zatvora izrečene u kaznenom postupku.

2. Organizacija kazнено-popravnih zavoda

Članak 120.

Kazнено-popravni zavodi osnivaju se kao:

- 1) kazнено-popravni zavod za muške osobe,
- 2) kazнено-popravni zavod za malodobnike,
- 3) kazнено-popravni zavod za ene,
- 4) kazнено-popravni zavod za malodobnice,
- 5) kazнено-popravni zavod - bolnica.

U kazнено-popravnim zavodima iz toč. 1. i 3. stavka 1. ovog članka mogu postojati posebna odjeljenja za izvršenje maloljetničkog zatvora i posebna odjeljenja za izvršenje odgojne mjere upućivanja u odgojno-popravni zavod.

Članak 121.

Prema stupnju osiguranja i ograničenja slobode kretanja osuđenih osoba, kao i primijenjenim mjerama postupanja prema tim osobama, kazнено-popravni zavodi mogu biti zatvorenog, poluotvorenog i otvorenog tipa.

U kazнено-popravnim zavodima zatvorenog tipa mogu postojati odjeljenja poluotvorenog tipa, a u poluotvorenim kazнено-popravnim zavodima odjeljenja otvorenog tipa.

Članak 122.

Unutarnja organizacija kazného-popravnog zavoda utvrđuje se Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji koji donosi rukovoditelj zavoda uz suglasnost Vlade Federacije.

U kazného-popravnom zavodu, po pravilu, postoje organizacijske jedinice koje se bave poslovima osiguranja, odgoja - tretmana, zdravstvene zaštite i zapošljavanja osuđenih osoba, kao i općim i zajedničkim poslovima.

Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji mogu se, u ovisnosti od potrebe i prirode poslova, formirati i druge organizacijske jedinice sukladno s propisima o načelima za utvrđivanje unu-tarnje organizacije federalnih organa uprave i federalnih us-tanova.

3. Rukovođenje ustanovama i slu benici ustanove

Članak 123.

Kazného-popravnim zavodom rukovodi ravnatelj.

U kazného-popravnom zavodu postoji zamjenik ravnatelja koji zamjenjuje ravnatelja u slučaju njegove odsutnosti i spriječenosti i poma e ravnatelju u izvršavanju poslova iz nje-gove nadle nosti.

Ravnatelja i zamjenika ravnatelja kazného-popravnog za-voda bez natječaja, postavlja i razrješava Vlada Federacije, na prijedlog federalnog ministra.

Ravnatelj i zamjenik ravnatelja kazného-popravnog zavoda postavljaju se na četiri godine i nakon isteka tog roka mogu biti ponovno postavljeni.

Za ravnatelja i zamjenika ravnatelja kazneno-popravnog zavoda može se postaviti osoba koja ima visoku školsku spremu i najmanje pet godina radnog iskustva nakon stjecanje te spremne.

Ravnatelj i zamjenik ravnatelja kazneno-popravnog zavoda ne mogu biti iz istog konstitutivnog naroda.

Ravnatelj kazneno-popravnog zavoda, organizira rad zavoda, usklađuje rad organizacijskih jedinica, nadzire pravilnost i zakonitost rada, predstavlja zavod i obnaša druge poslove za koje je nadležan po zakonu i drugim propisima.

Ravnatelj i zamjenik ravnatelja kazneno-popravnog zavoda za svoj rad odgovaraju Vladi Federacije i federalnom ministru.

Članak 124.

Ravnatelju kazneno-popravnog zavoda u rukovođenju pojedinih područjima rada pomažu u rukovođenju službenici.

Rukovođeni službenici u kazneno-popravnom zavodu mogu biti pomoćnici i savjetnici ravnatelja.

Pomoćnike i savjetnike ravnatelja kazneno-popravnog zavoda postavlja i razrješava bez natječaja ravnatelj, uz suglasnost federalnog ministra.

Radna mjesta rukovođenih službenika iz ovog članka i poslove koje obavljaju utvrđuju se Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji kazneno-popravnog zavoda.

Članak 125.

U cilju ostvarenja svrhe izvršenja kazne zatvora iz članka 10. ovog zakona, organizacijska jedinica ustanove nadležna za tretman osuđenih osoba programira i koordinira odgojni rad i ispituje osobnost osuđenika, izrađuje program tretmana za svaku osuđenu osobu, neposredno putem drugih organizacijskih jedinica i stručnih instruktora prati rad i ponašanje osuđenih osoba u tijeku izdržavanja kazne zatvora, prikuplja i objedinjuje podatke i zapažanja stručnih instruktora, nastavnika i drugih djelatnika koji neposredno rade s osuđenim osobama, o vladanju i ponašanju osuđenih osoba, analizira i proučava postignute rezultate i utjecaj poduzetih odgojnih mjera, te na temelju postignutih rezultata poduzima potrebne mjere i unapređuje odgojni rad u ustanovi, primjenjujući suvremene oblike i metode rada.

Na poslovima odgoja radi potreban broj odgojitelja s odgovarajućom visokom školskom spremom, tako da na jednog odgojitelja dolazi, po pravilu, do 50 osuđenih osoba.

U kazneno-popravnom zavodu postoji skupina stručnjaka za ispitivanje osobnosti i utvrđivanje programa tretmana osuđenih osoba (psiholog, pedagog, socijalni djelatnik, liječnik, dipl.pravnik i drugi stručnjaci).

Odgojitelji, psiholozi, pedagozi i socijalni djelatnici pola u stručni ispit pred komisijom koju imenuje federalni ministar.

Pravilnik o polaganju stručnog ispita osoba iz stavka 4. ovog članka, donosi federalni ministar.

Članak 126.

Rad osuđenih osoba u kazneno-popravnom zavodu organizira se u gospodarskim jedinicama (pogonima, radionicama i ekonomijama).

Djelatnici na radu u gospodarskim jedinicama brinu se o organiziranju gospodarskih jedinica i njihovom poslovanju, organiziraju stručnu obuku osuđenih osoba na radnim mjestima u gospodarskim jedinicama, te obavljaju i druge poslove utvrđene aktom o unutarnjem ustrojstvu ustanove.

Radi stručnog osposobljavanja osuđenih osoba u ustanovama se osigurava potreban broj stručnih instruktora.

Članak 127.

Radi pružanja liječničke pomoći osuđenim osobama, u ustanovama se organizira zdravstvena zaštita.

U kazneno-popravnom zavodu osigurava se, po potrebi, i psihijatrijska služba za dijagnostiku i primjenu odgovarajućih mjera.

U kazneno-popravnom zavodu za koje postoje porodiljni odjel i prikladne prostorije za djecu.

Članak 128.

Obavljanje upravnih, pravnih, financijskih, uredskih, kadrovskih i općih poslova vrše službenici ustanove, sukladno s Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji ustanove.

Članak 129.

Osobe koje zasnivaju radni odnos u ustanovi na poslovima zatvorskog policajca - stražara (u daljnjem tekstu: stražar), pored uvjeta predviđenih za službenike u federalnim organima uprave, treba da ispunjavaju zdravstvene i psihofizičke uvjete propisane za policajce Federalnog ministarstva unutarnjih poslova - Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova.

Zdravstvene i psihofizičke sposobnosti kandidata iz stavka 1. ovog članka ocjenjuje zdravstvena ustanova koju odredi federalni ministar.

Provjera zdravstvenih i psihofizičkih sposobnosti djelatnika ustanove koji obavljaju poslove osiguranja obavlja se jedanput godišnje.

Članak 130.

Službenici ustanova i Federalnog ministarstva, koji rade na poslovima kojim se vrši neposredan utjecaj na osuđene osobe i stražari, u pravima iz zdravstvenog, mirovinskog i invalidskog osiguranja, kao i drugim pravima po osnovu rada - izjednačavaju se sa sudskom policijom i policijom Federalnog ministarstva unutarnjih poslova - Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova, sukladno federalnom zakonu.

Zbog posebnih uvjeta rada i prirode poslova i zadataka sredstva za plaće djelatnika iz stavka 1. ovog članka osiguravaju se u uvećanom iznosu u odnosu na sredstva koja se osiguravaju za plaće drugih federalnih organa uprave.

Federalno ministarstvo, vodi evidenciju o osobama iz stavka 1. ovog članka i izdaje im uvjerenja o vremenu provedenom na tim poslovima.

Na kojim radnim mjestima osobama pripadaju prava iz stavka 1. ovog članka, utvrđuje Vlada Federacije na prijedlog federalnog ministra.

Članak 131.

Osoba iz stavka 1. članka 130. ovog zakona, koja u vršenju ili povodom vršenja službenog posla ili zadatka izgubi život, sahraniti će se o trošku ustanove, odnosno ministarstva u mjestu koje odredi njegova obitelj.

Obitelji koju je poginula osoba izdržavala pripada jednokratna novčana pomoć u visini plaće koju je ostvarila posljednjih šest mjeseci prije nastanka smrti.

4. Odgovornost službenika za povrede službenih dužnosti

Članak 132.

Službenici ustanove odgovaraju za povredu službenih dužnosti.

Službenici ustanove disciplinski odgovaraju za povrede službenih dužnosti utvrđene ovim i drugim zakonom, drugim propisom i Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji ustanove.

Povrede službenih dužnosti mogu biti lake i teške.

Kao teška povreda službenih dužnosti smatra se naročito:

- 1) zlouporaba službenog položaja i prekoračenja službenih ovlasti;
- 2) povreda obveze čuvanja službenih tajni;
- 3) nesavjesno vršenje službenih dužnosti;

- 4) neopravdan izostanak s rada u neprekidnom trajanju duže od tri dana;
- 5) nepoduzimanje ili nedovoljno poduzimanje propisanih mjera usljed čega su nastale ili su mogle nastati štetne posljedice;
- 6) svaka radnja ili propuštanje radnje kojom se onemogućava ili otežava pravilno i brzo funkcioniranje ustanove;
- 7) odbijanje izvršenja službenog zadatka;
- 8) svaki odnos s osuđenom osobom koji je izvan propisanih zadataka i naređenja rukovoditelja ustanove i koji ne doprinosi normalnoj primjeni izvršenja kazne zatvora niti je vezan s odgojem osuđenih osoba;
- 9) nepristojno ponašanje u ustanovi ili van nje koje nanosi očiglednu štetu i ugledu ustanove;
- 10) povreda propisa o osiguranju od opasnosti od požara, eksplozije ili drugih elementarnih nepogoda;
- 11) nemaran odnos prema povjerenoj imovini, odori, naoružanju i opremi;
- 12) dolazak na rad u napitom stanju ili upotreba alkohola ili drugog narkotičkog sredstva koje smanjuje sposobnost za obavljanje službenih zadataka;
- 13) neovlaštena posluga opreme i sredstava povjerenih za izvršenje službenih zadataka;
- 14) nedostavljanje ili neblagovremeno dostavljanje izvješća, isprava i podataka na zahtjev ovlaštenih organa ili organizacija;
- 15) učestalo ponavljanje lakših povreda radnih obveza i discipline, izvršenje radnje koja po kaznenom zakonu predstavlja kazneno djelo protiv službene dužnosti ili drugo kazneno djelo kojim se nanosi šteta ugledu ustanove.

Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji ustanove propisuju se lake povrede službene dužnosti.

Članak 133.

Odredbe Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 13/98) shodno se primjenjuju na službenike ustanove, osim u pitanjima koja su ovim zakonom drukčije uređena.

5. Posebne odredbe o službenom osiguranju

a) Zatvorska policija - stražar

Članak 134.

Službeno osiguranje u ustanovama vrši zatvorska policija - stražar (u daljnjem tekstu: stražar).

Stražar osigurava ustanove, radilišta i prostorije u kojima se nalaze, borave i rade osobe lišene slobode, čuvaju te osobe u ustanovama i izvan njih, održavaju unutarnji red i disciplinu među osobama lišenim slobode, sprovode te osobe i vrše druge poslove određene zakonom, propisima donesenim na temelju zakona i općim aktima ustanove.

U kazneno-popravnim zavodu za službeno osiguranje obnašaju dužnosti stražari.

Članak 135.

Stražari su dužni obavljati poslove i zadatke i u slučaju kad je izvršenje tih poslova i zadataka povezano s opasnošću po njihov život.

Članak 136.

Stražari su naoružani i uniformirani.

Stražari imaju pravo na besplatnu uniformu, opremu za vršenje poslova osiguranja i naoružanje.

Stražari imaju posebne službene legitimacije koje im služe za dokazivanje njihovih službenih funkcija i upotrebe oružanja.

Službene legitimacije imaju i ravnatelji i zamjenici ravnatelja kazneno-popravnog zavoda.

Sadržaj i obrazac službene legitimacije iz st. 3. i 4. ovog članka propisuje federalni ministar.

Članak 137.

Osoba koja se prima na rad u službeno osiguranje kao pripravnik, pored uvjeta iz članka 129. ovog zakona za prijam na rad, mora ispunjavati i sljedeće posebne uvjete:

- 1) da je regulirao vojnu obvezu;
- 2) da nije stariji od 25 godina;
- 3) da je završio školu koja daje srednje obrazovanje.

Članak 138.

Osoba koja se prvi put prima u službeno osiguranje prima se kao pripravnik - stražar.

Pripravnički staž traje šest mjeseci.

Za stručnu izobrazbu pripravnika - stražara organizira se praktična obuka putem tečajeva, seminara i drugih oblika izobrazbe.

Za vrijeme pripravničkog staža, pripravnik - stražar se kroz praktičan rad u ustanovi na odgovarajućim poslovima i zadacima, uz stručnu pomoć i pod stručnim nadzorom, osposobljava za samostalno obavljanje poslova i zadataka stražara.

Pripravnik je dužan da u roku od tri mjeseca po isteku pripravničkog staža pristupi polaganju stručnog ispita za zvanje stražara.

Stručni ispit iz stavka 5. ovog članka polaže se pred komisijom koju imenuje federalni ministar.

Članak 139.

Pripravnik - stražar koji s uspjehom ne završi praktičnu obuku neće pristupiti polaganju stručnog ispita.

Pripravniku - stražaru iz stavka 1. ovog članka, kao i pripravniku - stražaru koji nakon završene praktične obuke ne položi stručni ispit prestaje rad u ustanovi.

Pripravnik - stražar koji položi stručni ispit raspoređuje se na poslove i zadatke stražara.

Članak 140.

Izuzetno za stražara može se bez svojstva pripravnika primiti osoba koja je radila kao sudski policajac, s tim da je dužan položiti stručni ispit iz dopunskih predmeta za zvanje stražara u roku od šest mjeseci od dana stupanja na rad.

Ispit iz stavka 1. ovog članka polaže se pred komisijom iz stavka 6. članka 138. ovog zakona, po programu koji utvrdi federalni ministar.

Osobi koja ne položi stručni ispit iz dopunskih predmeta u roku iz stavka 1. ovog članka prestaje rad u ustanovi.

Članak 141.

Oznaku i značku, odoru, boju i oznake vozila, službeno zvanje, oznake zvanja i uvjete za stjecanje službenih zvanja stražara, utvrđuje Vlada Federacije na prijedlog federalnog ministra.

Propise o načinu vršenja službenog osiguranja, naoružanju i opremi, njihovim rokovima trajanja i naknadi kad se upropaste, organizaciji praktične obuke, načinu i programu polaganja stručnih ispita, donosi federalni ministar.

Članak 142.

Za stručnu edukaciju stražara i drugih službenika koji rade na poslovima izvršenja kazne zatvora Federalno ministarstvo može organizirati tečajeve, seminare, savjetovanja i druge oblike stručnog usavršavanja.

Federalno ministarstvo može odlučiti da se stručno osposobljavanje i usavršavanje pripadnika stražarije i određenih

slu benika koji rade na poslovima izvršenja kazne zatvora obavlja po posebnom programu u odgovarajućoj školi.

Članak 143.

Kada to interesi slu be zahtijevaju, federalni ministar mo e stra ara privremeno uputiti na rad iz jedne u drugu ustanovu u trajanju do šest mjeseci u jednoj kalendarskoj godini.

Uz pristanak stra ara iz stavka 1. ovog članka, ovaj rad mo e trajati i du e od šest mjeseci.

Straru koji je, u smislu st. 1. i 2. ovog članka, privremeno upućen na rad u drugu ustanovu pripadaju dnevnice u visini određenoj općim aktom ustanove u kojoj je pripadnik stra e uposlen, ako je na rad upućen do 30 dana, a ako je upućen na rad preko 30 dana pripada mu naknada za odvojeni ivot.

Strar koji je, u smislu st. 1. i 2. ovog članka upućen na rad ne mo e imati manju plaću od prosječne plaće koju je ostvario u posljednja tri mjeseca prije upućivanja.

Troškovi nastali u svezi privremenog upućivanja na rad u drugu ustanovu, padaju na teret ustanove u koju se vrši premještaj.

b) *Uporaba sredstava prinude i druge ovlasti slu benih osoba*

Članak 144.

Sredstva prinude strar mo e uporabiti samo kada je to neophodno da se spriječi bijeg, fizički napad na osoblje ili osuđene osobe, nanošenje povrede drugoj osobi, spriječavanje otpora osuđene osobe prema zakonitom postupanju slubene osobe, samopovrijeđivanje ili prouzrokovanje materijalne štete od strane osuđenih osoba.

Članak 145.

Pri vršenju slubnih poslova iz članka 144. ovog zakona, strari mogu uporabiti vatreno oru je samo ako drukčije ne mogu:

- 1) da zaštite ivot ljudi;
- 2) da odbiju neposredni napad kojim se ugroava njihov ivot ili ivot slubnih osoba;
- 3) da odbiju napad na objekt koji osiguravaju;
- 4) da spriječe bijeg osuđene osobe iz ustanove za izvršenje kazne zatvora zatvorenog tipa ili iz posebnog odjeljenja zatvorenog tipa;
- 5) da spriječe bijeg osuđene osobe koju sprovode ili osiguravaju.

U slučajevima iz stavka 1. ovog članka, strari mogu uporabiti vatreno oru je samo ako uporabom fizičke snage, gumene palice ili drugih sredstava prinude predviđene propisima ne mogu osigurati izvršenje slubnog zadatka.

Strari koji vrše slubu u nazočnosti rukovoditelja strae, mogu uporabiti vatreno oru je samo po njegovom naređenju, ili naređenju osobe koja ga zamjenjuje.

Naređenje za uporabu oruja, rukovoditelj strae, odnosno njegov zamjenik mo e izdati samo u slučajevima iz stavka 1. ovog članka.

Rukovoditelj ustanove ima ovlasti da naredi uporabu vatrene oruja kada ocijeni da je nastupio jedan od razloga iz stavka 1. ovog članka.

Članak 146.

Pri neposrednom bijegu osuđene osobe iz ustanove ili koja je prilikom sprovođenja pobjegla i sklonila se u stan, odnosno drugu prostoriju, strar mo e ući bez naredbe za pretres u stan ili druge prostorije i vršiti pretres radi pronaljenja i uhićenja ove osobe.

U slučaju ulaska u stan, odnosno drugu prostoriju, neće se sastavljati zapisnik, nego će se korisniku, odnosno vlasniku stana

ili prostorije odmah izdati potvrda u kojoj će se naznačiti razlog ulaska u stan, odnosno druge prostorije.

Ako je izvršeno pretresanje stana, odnosno prostorija, sastavit će se zapisnik.

Pretresanje se mo e izvršiti i bez nazočnosti svjedoka ako nije moguće osigurati njihovu nazočnost.

Radi uhićenja odbjegli osuđene osobe koju neposredno goni, kao i radi prevoenja u najbliu zdravstvenu ustanovu osobe koja je ranjena prilikom uporabe vatrene oruja, pripadnik strae ima pravo da se poslu i prometnim sredstvima i sredstvima veze do kojih mo e da dođe, ako to ne mo e izvršiti na drugi način.

O uporabi prometnog sredstva i sredstva veze izdaje se potvrda vlasniku prometnog sredstva ili sredstva veze radi naknade troškova od ustanove.

Članak 147.

O svakoj upotrabi sredstava prinude (fizička snaga, gumena palica, šmrkovi i kemijska sredstva) i vatrene oruja prema osuđenim osobama, rukovoditelj ustanove du an je odmah izvjestiti Federalno ministarstvo.

Članak 148.

Ako se sredstvo prinude uporabljava u granicama ovlasti iz članka 144., a vatreno oru je u granicama ovlasti iz članka 145. ovog zakona, isključena je disciplinska i krivična odgovornost strara koji je takvo sredstvo uporabio.

Federalni ministar donosi bli e propise o uporabi vatrene oruja i drugih sredstava prinude, sadrāju zapisnika o pretresu stana i drugih prostorija, potvrde o ulasku u stan i druge prostorije i potvrde o uporabi prometnog sredstva i sredstva veze.

Članak 149.

Ako se protiv strara ili rukovoditelja ustanove vodi kazneni postupak zbog uporabe sredstava prinude, vatrene oruja, ili drugih radnji pri vršenju slubnog posla, ustanova će mu osigurati pravnu pomoć u svezi s vođenjem postupka.

Članak 150.

Osobe koje na zahtjev osoba iz st. 3. i 4. članka 136. ovog zakona pru e pomoć u savlađivanju ili uhićenju osuđene osobe, koje pru aju otpor, koje su se pobunile ili koje su pobjegle, pa tim povodom budu povrijeđene, razbole se ili trajnije ostanu van radnog odnosa, imaju sva prava iz zdravstvenog, mirovinskog i invalidskog osiguranja, kao i osobe u stalnom radnom odnosu.

Ako osoba iz stavka 1. ovog članka prilikom pru anja pomoći izgubi ivot, sahranit će se na trošak ustanove čijem je pripadniku pru ila pomoć u mjestu koje odredi njegova obitelj.

U slučaju iz stavka 2. ovog članka, obitelji ili osobi koju je izdravala poginula osoba pripada jednokratna pomoć, koja ne mo e biti manja od šest prosječnih plaća ostvarenih u ustanovi u posljednja tri mjeseca.

Ako se protiv osobe koja je pru ila pomoć iz stavka 1. ovog članka povede kazneni postupak, osigurat će mu se pravna pomoć.

Za ostvarivanje prava iz ovog članka koristit će se sredstva predviđena u članku 156. ovog zakona.

6. Čuvanje slubne tajne

Članak 151.

Slubnici i namještenici ustanove su du ni čuvati slubnu tajnu.

Obveza čuvanja slubne tajne traje i po prestanku radnog odnosa u ustanovi za izvršenje kazne zatvora.

Kao slubne tajne, u smislu ovog zakona, smatraju se:

- 1) podaci i dokumenti do kojih je slubenik i namještenik došao u vršenju ili povodom vršenja slubnih poslova, odnosno radnih zadataka koji su zakonom, odnosno pro-

pisom donesenim na osnovu zakona i općeg akta predviđeni kao slubena tajna;

- 2) podaci, dokumenti, mjere i radnje do kojih je slubenik i namještenik došao u vršenju ili povodom vršenja slubnih poslova, odnosno radnih zadataka, a čijim priopćavanjem ili odavanjem na drugi način neovlaštenoj osobi bi se mogao osujetiti ili oteatirad ustanove, ili bi to bilo štetno po interes ustanove, ili opravdan interes pojedinca ili pravne osobe;
- 3) podaci i dokumenti koji se po propisima o upravi smatraju slubenom tajnom.

Rukovoditelj ustanove bli e određuje što se smatra slubenom tajnom, načinu čuvanja slubene tajne i oslobođenje od obveze čuvanja slubene tajne.

7. Nadzor nad radom ustanova

Članak 152.

U cilju osiguranja jedinstvenog sustava izvršenja kazne zatvora, prenošenja pozitivnih iskustava, analiziranja i proučavanja rada pojedinih organizacijskih jedinica i pružanja stručne pomoći tim jedinicama, Federalno ministarstvo obavlja nadzor nad radom ustanova.

Nadzor nad izvršenjem kazne zatvora obuhvaća naročito: zakonito i pravilno postupanje s osuđenim osobama, nadzor nad organiziranjem i radom ustanova, način odgoja osuđenih osoba, stanje sigurnosti i samozaštite, funkcioniranje slubne osiguranja, privredno poslovanje, način provođenja zdravstveno-higijenskih mjera, ishranu i odijevanje osuđenih osoba, kao i uvjeti iz čl. 38. do 41. ovog zakona.

Nadzor iz stavka 2. ovog članka vrši Federalno ministarstvo preko ovlaštenih djelatnika (u daljnjem tekstu: inspektor).

U vršenju inspekcijaskog nadzora, inspektori iz stavka 3. ovog članka, imaju prava i dužnosti i odgovornosti koje po zakonu imaju inspektori federalnih organa uprave, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Članak 153.

O izvršenom inspekcijaskom pregledu sastavlja se pismeno izvješće u koje se unose naročito inspekcijaski nalazi i nareduju mjere i rokovi za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, kao i mjere za unapređenje rada ustanove.

Izvješće se dostavlja rukovoditelju ustanove.

Ustanova je dužna postupiti po naredjenim mjerama.

Na naložene mjere ustanova ima pravo prigovora federalnom ministru u roku od osam dana od dana prijama izvješća.

Članak 154.

Ustanova je dužna da Federalnom ministarstvu omogući uvid u sve predmete koji se odnose na provođenje zakona i drugih propisa i da o tome daju potpune podatke i obavijesti.

Ustanova je dužna za svaku godinu podnijeti izvješće o svom radu organu iz stavka 1. ovog članka, kao i periodična i druga statistička izvješća.

Članak 155.

Kad je to u javnom interesu ili kad to nade za potrebno radi upoznavanja javnosti Federalno ministarstvo, može davati informacije o pojedinim pitanjima u svezi sa izdravanjem kazne zatvora predstavnicima tiska i drugih sredstava javnog informiranja.

Davanja obavijesti i podataka uskratit će se kad se radi o dravnoj ili slubenoj tajni, kad bi to bilo nepoželjno zbog sigurnosti ili održavanja reda u ustanovi, ili ako bi to štetilo ostvarivanju svrhe izvršenja kazne zatvora.

Podatke i obavijesti o radu i stanju u ustanovi, kao i drugim pitanjima u oblasti izvršenja kazne zatvora, daju organi iz stavka 1. ovog članka.

9. Sredstva za rad kazneno-popravnih zavoda

Članak 156.

Sredstva za rad kazneno-popravnih zavoda, osiguravaju se u Proračunu Federacije, sukladno Zakonu o Proračunu Federacije.

IX - GOSPODARSKE JEDINICE KAZNENO-POPRAVNIH ZAVODA

Članak 157.

Radi ostvarivanja svrhe izvršenja kazne zatvora i svrhe rada, određenih ovim zakonom u kazneno-popravnim zavodima postoji gospodarska jedinica koja u svom sastavu može imati pogone, radionice, ekonomije i druge slične organizacijske jedinice.

Članak 158.

Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji kazneno-popravnog zavoda, uređuje se postojanje gospodarske jedinice i utvrđuje naziv, sjedište, djelatnost, način osiguranja sredstava, prava i obveze osnivača i druge odredbe potrebne za osnivanje i rad gospodarske jedinice.

Osnivanje gospodarske jedinice kazneno-popravnog zavoda upisuje se u registar poduzeća (društava) kod nadležnog suda, sukladno federalnom propisu.

U sporovima koji nastaju iz poslovanja gospodarske jedinice, gospodarsku jedinicu zastupa Federalno pravobraniteljstvo.

Članak 159.

Ako se iz prihoda ostvarenih poslovanjem gospodarske jedinice ne mogu izmiriti obveze nastale zbog obavljanja funkcije gospodarske jedinice, izmirenje tih obveza vršit će se iz Proračuna Federacije.

Članak 160.

Program rekonstrukcije i osuvremenjivanja kao i investicijskih ulaganja radi proširenja djelatnosti gospodarske jedinice donosi ravnatelj ustanove, uz suglasnost Vlade Federacije.

Članak 161.

Gospodarska jedinica može kod banaka koristiti zajmove i kredite pod uvjetima koji važe za poduzeće.

Članak 162.

Gospodarske jedinice kazneno-popravnih zavoda ne plaćaju:

- 1) porez na dobit poduzeća,
- 2) doprinos za gradsko zemljište,
- 3) vodni doprinos,
- 4) druge obveze za koje je to posebnim zakonom određeno.

Na ukalkuliranu vrijednost rada osuđenih osoba ne plaćaju se nikakvi doprinosi i porezi.

Naknade za rad iz članka 72. ovog zakona smatraju se troškovima poslovanja.

Članak 163.

Gospodarska jedinica dužna je obračunavati porez na dobit iz stavka 1. članka 162. ovog zakona i uplatiti u Fond za razvoj ustanova (u daljnjem tekstu: Fond) koji se vodi na posebnom računu Federalnog ministarstva.

Sredstva iz stavka 1. ovog članka koriste se za investicije u gospodarskim jedinicama; izgradnju, dogradnju, adaptaciju i opremanje objekata za osuđene osobe; sudjelovanje u izgradnji objekata za izvršenje kaznenih sankcija; osiguranje sredstava gospodarskim jedinicama u smislu članka 159. ovog zakona; financiranje izdravanja kazni zatvora osuđenih osoba; rješavanje stambenih pitanja, kao i druge potrebe u oblasti izvršenja kazne zatvora.

O utrošku sredstva Fonda iz stavka 1. ovog članka odlučuje rješenjem federalni ministar.

Članak 164.

Gospodarska jedinica može stupati u poslovno-tehničku suradnju s poduzećima i drugim pravnim osobama, vodeći računa o ciljevima utvrđenim ovim zakonom.

Članak 165.

Gospodarska jedinica kazneno-popravnog zavoda dužna je voditi posebno računarstvo po propisima o računarstvu.

Financijsko poslovanje gospodarska jedinica obavlja preko posebnog računa kod Zavoda za platni promet.

Članak 166.

Odredbe ovog zakona o poslovanju gospodarskih jedinica ne odnose se na usluge djelatnosti koje kazneno-popravni zavod obavlja u vlastitoj režiji za svoje potrebe.

Prihodi i rashodi u svezi s djelatnosti iz stavka 1. ovog članka, predviđaju se financijskim planom i predračunom kazneno-popravnog zavoda.

X - IZVRŠENJE MJERA SIGURNOSTI**1. Obvezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi****Članak 167.**

Mjera sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi izvršava se u posebnoj zdravstvenoj ustanovi osnovanoj samo za tu svrhu ili u posebnom odjeljenju zdravstvene ustanove (u daljnjem tekstu: posebno odjeljenje).

Članak 168.

Posebna zdravstvena ustanova iz članka 167. ovog zakona osniva se i ukida federalnim zakonom.

Federalno ministarstvo zdravstva odlučuje u kojim zdravstvenim ustanovama se osnivaju odjeljenja za izvršenje mjera sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi.

Članak 169.

Izuzetno od odredbe članka 167. ovog zakona, mjera sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, može se izvršavati u posebnom odjeljenju u kazneno-popravnom zavodu (u daljnjem tekstu: posebno odjeljenje zavoda).

Članak 170.

Upućivanje osoba na izvršenje mjere sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi vrši sud iz članka 22. ovog zakona.

Članak 171.

Prema osobama koje su upućene u zdravstvenu ustanovu radi obveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja mogu se primijeniti samo ona ograničenja kretanja i dodira sa ostalim osobama koja su neophodna radi njihovog čuvanja i liječenja ili radi održavanja kućnog reda i discipline u zdravstvenoj ustanovi ili u posebnom odjeljenju.

Kućni red iz stavka 1. ovog članka donosi rukovoditelj zdravstvene ustanove uz suglasnost organa nadležnih za vršenje nadzora iz članka 176. ovog zakona.

Članak 172.

Zdravstvena ustanova u koju je upućena osoba radi obveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi dužna je da najmanje jedanput godišnje obavještava o zdravstvenom stanju te osobe sud koji je izrekao mjeru.

Kad se završi liječenje osobe upućene u zdravstvenu ustanovu radi izvršenja mjera sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi zdravstvena ustanova obavijestit će o tome sud koji je izrekao mjeru sigurnosti, a može

predložiti uvjetni otpust osobi kojoj još nije istekla kazna zatvora u skladu s odredbama Kaznenog zakona Federacije.

Ako sud utvrdi da je dalje zadržavanje osobe prema kojoj se izvršava mjera sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi nepotrebno, donijet će odluku o prestanku mjere, a zdravstvena ustanova nakon prijama odluke otpustit će odmah osobu koja je bila smještena u zdravstvenu ustanovu, a ako se radi o osobi iz članka 64. Kaznenog zakona Federacije kome još nije istekla kazna, sudska policija na zahtjev suda, sproved će osuđenu osobu na izdržavanje kazne u odgovarajuću ustanovu.

Članak 173.

Osobu kojoj je izrečena mjera sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi sprovođa u zdravstvenu ustanovu sudska policija.

Nalog za sprovođenje osobe iz stavka 1. ovog članka, izdaje sud koji je izrekao mjeru sigurnosti.

Članak 174.

Osoba prema kojoj je izrečena mjera sigurnosti iz članka 173. ovog zakona, može ostati u pritvoru ili na slobodi najduže mjesec dana od dana pravomoćnosti sudske odluke.

Ako sud odluči da osobu prema kojoj je izrečena mjera sigurnosti ostavi u pritvoru, u smislu odredbe stavka 1. ovog članka, dužan je donijeti posebno rješenje, po prethodno pribavljenom mišljenju liječnika psihijatra.

Zdravstvena ustanova iz čl. 167. i 169. ovog zakona dužna je primiti upućenu osobu i provoditi prema njoj mjere određene čl. 167. do 174. ovog zakona.

Članak 175.

Vanjsko osiguranje zdravstvene ustanove ili posebnog odjeljenja zavoda za izvršenje mjere sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi obavljaju, po potrebi, čuvari te ustanove.

Odredbe ovog zakona o strahu i sukladno se primjenjuju i na čuvaru koji vrše osiguranje iz stavka 1. ovog članka.

Članak 176.

Nadzor u pogledu izvršenja mjera sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, kao i posebnog odjeljenja zavoda, obavlja Federalno ministarstvo zdravstva.

Nadzor u pogledu zakonitog i pravilnog postupanja prema osobama iz stavka 1. ovog članka vrši sud koji je izrekao mjeru i sud na čijem području se nalazi zdravstvena ustanova, odnosno posebno odjeljenje, u kojem se izvršava mjera sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi.

Članak 177.

Troškovi sprovođenja i izvršenja mjere sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi osiguravaju se u Proračunu Federacije.

Članak 178.

Bliže propise o izvršenju mjere sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi i posebnom odjeljenju zavoda, donijet će Federalno ministarstvo zdravstva.

2. Obvezno psihijatrijsko liječenje na slobodi**Članak 179.**

Mjera sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi izvršava se u psihijatrijskim zdravstvenim ustanovama.

U kojoj će se zdravstvenoj ustanovi izvršavati mjera sigurnosti iz stavka 1. ovog članka, određuje Federalno ministarstvo zdravstva.

Članak 180.

Sud iz članka 22. ovog zakona dužan je u roku od osam dana od dana pravomoćnosti presude, kojom je izrečena mjera obveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi, uputiti tu osobu u zdravstvenu ustanovu.

Sud će istodobno prijepis pravomoćne sudske odluke dostaviti i organu nadležnom za poslove socijalne zaštite (u daljnjem tekstu: organ socijalnog staranja) prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta te osobe.

Članak 181.

Zdravstvena ustanova u koju je upućena osoba radi obveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi dužna je primiti tu osobu i svakih šest mjeseci izvješćivati o stanju zdravlja te osobe sud koji je izrekao ovu mjeru.

Kada se završi liječenje osobe iz stavka 1. ovog članka, zdravstvena ustanova izvijestit će o tome sud koji je izrekao mjeru sigurnosti.

Članak 182.

Troškove izvršenja mjere sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi osiguravaju se u Proračunu Federacije.

3. Obvezno liječenje narkomana i alkoholičara**Članak 183.**

Mjera sigurnosti obveznog liječenja narkomana i alkoholičara, izrečena uz bezuvjetnu kaznu zatvora, izvršava se u kazneno-popravnom zavodu u kojem postoje uvjeti za takvo liječenje ili zdravstvenoj ustanovi iz članka 167. ovog zakona. Po završenom liječenju, osuđena osoba kojoj još kazna traje uputit će se na izdržavanje ostatka kazne u ustanovu prema rasporedu upućivanja.

Ako do isteka kazne zatvora nije dovršeno obvezno liječenje osuđene osobe iz stavka 1. ovog članka, ustanova iz koje se otpušta takva osoba izvijestit će o tome sud koji je mjeru izrekao, zdravstvenu ustanovu iz stavka 3. ovog članka i organ socijalnog staranja mjesta prebivališta otpuštene osobe, kako bi se organizirao njen prihvatao radi nastavka liječenja na slobodi.

Mjera sigurnosti obveznog liječenja narkomana i alkoholičara, izrečena uz uvjetnu osudu, izvršava se u zdravstvenoj ustanovi koju odredi Federalno ministarstvo zdravstva.

U slučaju opozivanja uvjetne osude, izvršenje mjere sigurnosti obveznog liječenja narkomana i alkoholičara provest će se, odnosno nastaviti će se, po odredbama st. 1. i 2. ovog članka.

Članak 184.

Osoba prema kojoj je, uz kaznu zatvora, izrečena mjera sigurnosti obveznog liječenja narkomana i alkoholičara upućuje se u ustanovu u kojoj se izvršava ova mjera.

Upućivanje radi izvršenja mjere iz stavka 1. ovog članka obavlja sud iz članka 22. ovog zakona, a ako se osuđena osoba nalazi u pritvoru, upućivanje vrši nadležni sud na čijem se području osuđena osoba nalazi u pritvoru.

Nadzor nad izvršenjem mjere iz stavka 1. ovog članka obavlja Federalno ministarstvo.

Članak 185.

Ako je mjera sigurnosti obveznog liječenja narkomana i alkoholičara izrečena uz uvjetnu osudu, sud upućuje učinitelja kaznenog djela u određenu zdravstvenu ustanovu u kojoj će se provesti bolničko ili ambulantno liječenje.

Ako se učinitelj ne javi određenoj zdravstvenoj ustanovi na liječenje ili samovoljno napusti započeto bolničko ili ambulantno liječenje, ili odbije da se podvrgne ili izbjegava to liječenje nepridržavanjem određene terapije, zdravstvena ustanova izvijestit će o tome sud.

Zdravstvena ustanova izvješćuje o uspjehu liječenja sud koji je učinitelja kaznenog djela uputio, kao i sud koji je izrekao mjeru sigurnosti iz stavka 1. ovog članka.

Članak 186.

Troškove obveznog liječenja narkomana i alkoholičara u kazneno-popravnom zavodu snosi ta ustanova.

Troškove obveznog liječenja narkomana i alkoholičara u zdravstvenoj ustanovi, za osobe koje su zdravstveno osigurane snosi nadležni zavod zdravstvenog osiguranja.

Troškovi obveznog liječenja za osobe koje nisu zdravstveno osigurane, kao i dio troškova koje po posebnim propisima snosi sam osiguranik, padaju na teret Proračuna Federacije.

Članak 187.

Ovlašćuje se federalni ministar da, uz pribavljeno mišljenje Federalnog ministarstva zdravstva, po potrebi, donese bliže propise za izvršenje mjere sigurnosti obveznog liječenja narkomana i alkoholičara kada se ta mjera izvršava u kazneno-popravnim zavodima, a Federalno ministarstvo zdravstva kada se ta mjera izvršava u zdravstvenim ustanovama.

4. Protjerivanje stranca iz Federacije**Članak 188.**

Sud koji je donio presudu kojom je strancu izrečena mjera sigurnosti protjerivanja stranca iz Federacije, izvješćuje o tome nadležni organ za unutarnje poslove na čijem području osuđeni ima prebivalište, odnosno boravište.

Ako je takvom strancu izrečena i kazna zatvora, kad kazna istekne ili bude oproštena ili osuđena strana osoba bude puštena na uvjetni otpust, ustanova će o tome izvijestiti organ, za unutarnje poslove na čijem području se nalazi ta ustanova.

Strancu kome je izrečena mjera sigurnosti protjerivanja iz zemlje, organ za unutarnje poslove koji izvršava ovu mjeru sigurnosti odredit će primjeren rok do koga treba da napusti teritorij Federacije.

Ako stranac koji je dravljanin susjedne države ne napusti teritorij Federacije u određenom roku, sproved će se do granice i predati pograničnim organima susjedne države.

Stranac koji nije dravljanin susjedne države ili je osoba bez dravljanstva, uputit će se na boravak u određeno mjesto do napuštanja teritorija Federacije.

Stranac ne smije napustiti mjesto iz stavka 5. ovog članka, bez odobrenja nadležnog organa za unutarnje poslove.

Članak 189.

Dok traje mjera protjerivanja stranca iz zemlje, strancu je zabranjen dolazak na teritorij Federacije.

Članak 190.

Pored odredaba ovog zakona, u izvršenju mjere sigurnosti protjerivanja stranaca iz Federacije, primjenjivat će se i odredbe federalnog zakona kojim su utvrđena pitanja kretanja i boravka stranaca u Federaciji.

XI - IZVRŠENJE ODGOJNIH MJERA**Članak 191.**

Svrha izvršenja odgojnih mjera je da se pruži anjem zaštite, pomoći i nadzora malodobnim počiniteljima kaznenih djela u najvećoj mjeri osigura njihovo odgajanje, popravljanje i pravilan razvoj, a kad je to potrebno i da se spriječe u obavljanju kaznenih djela.

Članak 192.

U izvršavanju odgojnih mjera s malodobnicima treba postupiti na način koji odgovara njihovom uzrastu i osobnim svojstvima, pridržavajući se u radu pedagoških, andragoških i psiholoških načela.

Malodobnike treba poticati da aktivno sudjeluju u svom odgajanju, mijenjanju svojih stavova i loših navika i u razvijanju osjećaja odgovornosti za vlastite postupke.

Tijekom izvršavanja odgojnih mjera malodobnicima će se sukladno njihovom uzrastu i sposobnostima kao i sklonostima prema određenim zanimanjima, osigurati osnovna i srednja izobrazba, kao i radno osposobljavanje.

Članak 193.

Sud koji je vodio kazneni postupak protiv malodobnika može odrediti da se s izvršenjem pojedinih odgojnih mjera može početi i prije pravomoćnosti sudske odluke, ako je to za odgoj malodobnika korisno i istodobno potrebno radi izdvajanja malodobnika iz sredine u kojoj je živio, radi pružanja pomoći, zaštite ili smještaja malodobnika, a kad taj smještaj nije moguće osigurati na drugi način, ili kad je to potrebno da ga se spriječi u vršenju kaznenih djela ili asocijalnog ponašanja.

Članak 194.

Nadzor nad zakonitim izvršenjem odgojnih mjera obavlja sud koji je izrekao mjeru.

Članak 195.

Odredbе ovog zakona koje se odnose na malodobnike primjenjuju se i na osobe koje su u tijeku primjene odgojnih mjera postale punoljetne, kao i na mlade punoljetne osobe kojima je sud izrekao odgojnu mjeru.

Članak 196.

Odgojne mjere, osim odgojne mjere upućivanja u odgojno-popravnı zavod, izvršava nadležna ustanova socijalne skrbi na način i po postupku predviđenim čl. 191. do 195. ovog zakona i kantonalnim- upanijskim zakonom.

XII - IZVRŠENJE ZAVODSKIH MJERA

1. Upućivanje u odgojnu ustanovu

Članak 197.

Zavodska mjera upućivanja u odgojnu ustanovu izvršava se u odgojnoj ustanovi osnovanoj za tu svrhu, suglasno zakonu.

Članak 198.

Odgojna ustanova pruža malodobniku zaštitu, pomoć i nadzor radi pravilnog odgoja i razvoja, a prema potrebi poduzima i odgovarajuće mjere.

Članak 199.

Po prijemu u odgojnu ustanovu, malodobnik se raspoređuje u odgovarajuću odgojnu grupu, ovisno od uzrasta, završenog razreda škole, psihotjelesnih svojstava i stupnja njegove odgojne zapaštenosti.

Odgojna grupa iz stavka 1. ovog članka obuhvaća najviše 10 malodobnika i ima posebnog odgojitelja.

Članak 200.

U odgojnoj ustanovi malodobnik se uključuje u osnovnu školu, a u okviru mogućnosti odgojne ustanove i uz suglasnost roditelja i malodobnika uključuje se u odgovarajuću školu srednjeg obrazovanja.

2. Upućivanje u odgojno-popravnı dom

Članak 201.

Odgojno-popravnı zavod je namjenjen za izvršenje odgojne mjere upućivanja u odgojno-popravnı dom, koji se osniva za tu svrhu i koji u procesu odgoja malodobnika osigurava ostvarivanje svrhe izvršenja ove odgojne mjere.

Izuzetno od odredbe stavka 1. ovog članka, u kazneno-popravnı zavodu iz toč. 1. i 3. stavka 1., članka 120. ovog zakona, može postojati posebno odjeljenje za izvršenje odgojne mjere upućivanja u odgojno-popravnı dom.

Članak 202.

Prema stupnju osiguranja i ograničenja slobode malodobnika i mjerama koje se primjenjuju u odgoju i postupanju prema malodobnicima, odgojno-popravnı zavod može biti otvorenog i poluotvorenog tipa.

U slučaju potrebe u poluotvorenom zavodu može postojati i zatvoreno odjeljenje.

Članak 203.

Odgojno-popravnı zavod se osniva i ukida federalnim zakonom kao odgojno-popravnı zavod za muške malodobne osobe i kao odgojno-popravnı zavod za ženske malodobne osobe.

Sredstva za rad odgojno popravnog zavoda iz stavka 1. ovog članka osiguravaju se u Proračunu Federacije.

Članak 204.

Odgojno-popravnı zavod pruža malodobniku zaštitu, pomoć i nadzor radi izobrazbe, odgoja i daljnjeg pravilnog razvoja.

Jedan odgojitelj u odgojno-popravnı zavodu, u pravilu, radi sa 10 malodobnika.

Članak 205.

Dnevna ishrana malodobnika u odgojno-popravnı zavodu sastoji se od najmanje tri obroka čija vrijednost ne smije biti manja od 16.000 d ula.

Članak 206.

Oboljeli malodobnik za čije liječenje ne postoje uvjeti u odgojno-popravnı zavodu upućit će se na liječenje u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu.

Članak 207.

U odgojno-popravnı zavodu malodobnicima se osigurava osnovna i srednja izobrazba.

Malodobnici mogu stjecati stručne kvalifikacije i izvan zavoda, a može im se omogućiti i izvanredno školovanje i stručno usavršavanje.

Kvalifikacije koje malodobnici stječu u školama, tečajevima i radionicama iz stavka 1. ovog članka imaju važnost kao i kvalifikacije koje se stječu u odgovarajućim školama i radionicama izvan odgojno-popravnog zavoda, a iz svjedodbi o stečenoj izobrazbi ne smije se vidjeti da je stečena u odgojno-popravnı zavodu.

Vrijeme koje je malodobnik proveo na stručnim i drugim radovima u odgojno-popravnı zavodu računa se kao vrijeme provedeno na radu kad je to potrebno radi stjecanja određenih kvalifikacija.

Članak 208.

Radno vrijeme malodobnika koji pohađaju školu i rade u radionicama određuje se po propisima koji važe za učenike srednjih škola za kvalificirane djelatnosti.

Malodobnici se izvan radnog vremena mogu zapošljavati dnevno jedan sat na poslovima kojima je uređenje odgojno-popravnog zavoda.

Malodobnicima se osigurava devet sati neprekidnog odmora u periodu od 24 sata, kao i dva dana odmora u tjednu.

Članak 209.

Malodobnicima, koji pohađaju školu i postižu zadovoljavajući uspjeh u učenju, koji se zalažu u na radu i dobrog vladanja, pripada odmor od 15 dana za vrijeme zimskog raspusta i 45 dana za vrijeme ljetnog raspusta.

Ostali malodobnici i malodobnici koji ne pohađaju nastavu za stjecanje stručne spreme, a na radu su proveli ukupno šest mjeseci, uključujući tu vrijeme provedeno na liječenju, osim u slučajevima namjernog ozljeđivanja, imaju pravo na odmor od 24 do 30 dana godišnje.

Vrijeme provedeno na raspustu i odmoru uračunava se u vrijeme provedeno u odgojno-popravnog zavodu.

Pravilnikom o kućnom redu odgojno-popravnog zavoda bli e se propisuje način određivanja duljine i korištenja raspusta i odmora malodobnika.

Članak 210.

Malodobnik ima pravo na odsustvo do sedam dana u tijeku jedne godine u slučaju smrti ili te e bolesti člana u e obitelji.

Članak 211.

Malodobnicima u odgojno-popravnog zavodu pripada naknada za obavljene rad.

Ako malodobnik radi puno radno vrijeme, pripada mu naknada u visini jedne četvrtine do tri četvrtine zarade koju primaju za isti rad djelatnici u poduzećima (društvima).

Malodobnicima koji pohađaju školu i rade u radionicama pripada naknada za rad u iznosu od 70% naknade koju primaju učenici odgovarajuće srednje škole van ustanove.

Članak 212.

Malodobnicima koji bez svoje krivnje ne rade, a nemaju vlastitih sredstava, osiguravaju se sredstva za podmirenje najnu njih potreba.

Malodobniku koji oboli na radu ili u svezi s radom, pripada naknada za vrijeme spriječenosti za rad po propisima o radnim odnosima.

Članak 213.

Malodobnici mogu slati i primati pismene pošiljke bez ograničenja.

Posjete članova u e obitelji i osoba koje odobri ravnatelj zavoda, kao i primanje novčanika i drugih pošiljaka omogućit će se malodobnicima sukladno pravilniku o kućnom redu zavoda.

Članak 214.

Malodobnicima se mogu davati nagrade za postignute uspjehe u učenju, na radnom mjestu, te za primjerno vladanje, a mogu im se davati i druge pogodnosti sukladno s pravilnikom o kućnom redu.

Članak 215.

Malodobnici su obvezni pridržavati se odredaba zakona i propisa donesenih na temelju njih, izvršavati naređenja službenih osoba u zavodu i pažljivo čuvati imovinu i predmete koji su im dani na rukovanje i uporabu.

Za povrede radne discipline i nepravilan odnos prema drugim malodobnicima ili osoblju zavoda malodobnicima se može, pored disciplinskih kazni predviđenih zakonom, izreći i disciplinska kazna izdvajanja u posebnu prostoriju do pet dana.

Članak 216.

Odredbe ovog zakona o osnivanju kazneno-popravnih zavoda, unutarnjoj organizaciji, gospodarskim jedinicama, djelatnicima, o položaju osuđenih osoba, prijamnom odjeljenju, načinu raspoređivanja u klasifikacijske grupe, upoznavanju i primjeni kućnog reda i kućnom redu, materijalnoj odgovornosti osuđenih osoba, sukladno se primjenjuju na odgojno-popravnog zavode i na izvršenje odgojne mjere upućivanja u odgojno-popravnog dom.

3. Upućivanje u drugu ustanovu za osposobljavanje

Članak 217.

Mjera upućivanja u drugu ustanovu za osposobljavanje izvršava se u odgovarajućim ustanovama socijalne skrbi invalidnih osoba i drugih osoba ometenih u psihofizičkom razvoju, koje pružaju djeci i omladini ometenoj u psihofizičkom razvoju zbrinjavanje, odgoj i izobrazbu u posebnim uvjetima, usmjeravanje i osposobljavanje, te zdravstvenu zaštitu i odgovarajuće oblike stručne pomoći.

Članak 218.

Kad je mjera upućivanja u drugu ustanovu za osposobljavanje izrečena umjesto mjere sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi osigurava se čuvanje malodobnika u odgovarajućoj ustanovi u potrebnoj mjeri, kao i njegovo liječenje uz stalni nadzor liječnika.

XIII - ODGODA, PREKID I PRESTANAK ODGOJNIH MJERA

Članak 219.

Odgoda i prekid izvršenja zavodske odgojne mjere uređuje se kantonalnim- upanijskim zakonom.

Članak 220.

Malodobnik će se otpustiti iz ustanove za izvršenje zavodske mjere čim ustanova primi sudsku odluku o prestanku ili zamjeni zavodske mjere, odnosno čim protokne zakonom predviđeno najdu e trajanje odgojne mjere.

Prilikom otpuštanja iz ustanove iz stavka 1. ovog članka malodobniku će se osigurati troškovi putovanja do mjesta gdje će malodobnik boraviti, kao i sredstva za nu nu opremu koja mu nedostaje (odijelo, rublje i sl.).

Članak 221.

Kada se malodobnik nalazi u završnom razredu škole ili pri kraju stručne izobrazbe, a otpuštanjem iz ustanove za izvršenje zavodske mjere bi se onemogućio završetak školovanja, odnosno stručne izobrazbe, ustanova može malodobniku, na njegov zahtjev, omogućiti završetak školovanja, odnosno stručne izobrazbe.

Za vrijeme pohađanja škole ili stručne izobrazbe iz stavka 1. ovog članka, prema malodobniku se ne primjenjuje zavodska mjera.

XIV - POMOĆ NAKON IZVRŠENJA ZAVODSKE MJERE

Članak 222.

Za vrijeme izvršenja zavodske mjere nadležno tijelo starateljstva održava stalnu vezu s malodobnikom, s njegovom obitelji i s ustanovom za izvršenje zavodske mjere kako bi se malodobnik što bolje pripremio za vraćanje svojoj obitelji i uključio u redovni život.

Ustanova za izvršenje zavodske mjere obvezna je da pravodobno obavijesti nadležno tijelo starateljstva o otpuštanju malodobnika iz ustanove i da tom tijelu predloži mjere koje bi trebalo poduzeti za prihvatanje malodobnika.

Članak 223.

Da bi se po izvršenju zavodskih mjera što bolje organiziralo prihvatanje malodobnika u sredinu u koju će se vratiti, nadležno tijelo starateljstva obvezno je da se posebno založi za malodobnika koji nema roditelja ili čije su obiteljske prilike nesredene.

Članak 224.

Ako je malodobnik bolestan, a treba se otpustiti iz ustanove za izvršenje zavodske mjere i nije sposoban za putovanje, ustanova u kojoj se izvršavala odgojna mjera smjestiti će ga u najbližu zdravstvenu ustanovu radi liječenja.

XV - PRIMJENA ZAKONA NA USTANOVE KANTONA-ŽUPANIJA

Članak 225.

Odredbe čl. 1. do 118., čl. 130. do 150., čl. 152. do 155. i člana 188. ovog zakona primjenjuju se i na kantonalne- upanijske ustanove za izvršenje prekršajnih sankcija i drugih mjera.

Odredbe ovog zakona o ovlaštenjima ravnatelja kazneno-popravnog zavoda primjenjuju se i na rukovoditelje kantonalnih- upanijskih ustanova iz stavka 1. ovog članka, ako zakonom kantonalne- upanijske nije drukčije određeno.

Odredbe ovog zakona o ovlaštenjima Federalnog ministarstva, odnosno federalnog ministra primjenjuju se i na organe uprave kantona- upanije nadle nih za izvršenje kaznenih i prekršajnih sankcija i drugih mjera, odnosno rukovoditelje tih organa, ako zakonom kantona- upanije nije drukčije određeno.

XVI - KAZNENE ODREDBE

Članak 226.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj:

- 1) zdravstvena ustanova koja postupi protivno odredbama stavka 3. članka 174. stavka 1. članka 181. i stavka 3. članka 183. ovog zakona.

Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba u zdravstvenoj ustanovi, novčanom kaznom u iznosu od 200 do 600 KM.

Članak 227.

Novčanom kaznom u iznosu od 200 do 500 KM kaznit će se za prekršaj osuđeni stranac:

- 1) ako ne napusti teritorij Federacije ili neće da boravi u mjestu koje mu je određeno do napuštanja teritorija Federacije (st. 4. i 5. članak 188.);
- 2) ako postupi protivno odredbi članka 189. ovog zakona.

Članak 228.

Novčanom kaznom u iznosu od 50 do 200 KM kaznit će se za prekršaj osuđena osoba kojoj je izrečena mjera sigurnosti obveznog liječenja narkomana i alkoholičara, ako se ne javi određenoj zdravstvenoj ustanovi na liječenje ili izbjegne to liječenje nepridržavanjem određene terapije, ili napusti započeto bolničko ili ambulatno liječenje, kao i osuđena osoba koja po otpuštanju iz određene ustanove za izvršenje kazne zatvora ne nastavi s obveznim liječenjem, koje je po ocjeni ustanove potrebno (stavak 2. članka 183. i stavak 2. članka 185.).

Ako se osoba iz stavka 1. ovog članka podvrgne određenom obveznom liječenju, izrečena novčana kazna, ako nije izvršena, mo e se poništiti.

Članak 229.

Novčanom kaznom u iznosu od 20 do 100 KM kaznit će se za prekršaj osuđena osoba koja se, po uvjetnom otpuštanju s izdržane kazne, ne prijavi u roku od sedam dana od dana otpuštanja organu za unutarnje poslove ili ako ne prijavi promjenu mjesta boravka, odnosno prebivališta (članak 114.).

XVII - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 230.

Po odredbama ovog zakona izvršavat će se i pravomoćne odluke inozemnih sudova, ukoliko posebnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

Po odredbama ovog zakona izvršavaju se i sankcije izrečene stranim državljanima i osobama bez državljanstva, ukoliko posebnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

Članak 231.

Kantoni- upanije du ni su donijeti propise o pitanjima iz stavka 2. članka 1. ovog zakona najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Federalni ministri koji su ovim zakonom ovlašteni za donošenje propisa za provođenje pojedinih odredaba ovog zakona donijet će te propise u roku od šest mjeseci, od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Pravilnik o unutarnjoj organizaciji i pravilnik o kućnom redu kazneno-popravnog zavoda, kao i Pravilnik o naknadama za rad osuđenih osoba i Pravilnik o zaštiti na radu osuđenih osoba,

donijet će se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Članak 232.

Kazneno-popravni dom u Zenici nastavlja sa radom kao Kazneno-popravni zavod zatvorenog tipa sa Odjeljenjem maloljetničkog zatvora za maloljetnike u Zenici.

Izvršenje mjere sigurnosti obveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi izvršavat će se za sve osobe s teritorija Federacije u posebnom odjeljenju pri Kazneno-popravnim zavodu u Zenici, dok Federalno ministarstvo i Federalno ministarstvo zdravstva ne odrede zdravstvenu ustanovu u kojoj će se izvršavati ova mjera.

Mjera sigurnosti obveznog psihijatarskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi izvršavat će se u posebnom odjeljenju iz stavka 2. ovog članka, najdu e tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona do kada će se organizirati izvršenje mjere u ustanovi iz članka 167. ovog zakona.

Kazneno-popravni dom poluotvorenog tipa Butmir (dio koji se nalazi na teritoriju Federacije) i Okru ni zatvor u Sarajevu nastavlja sa radom kao Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa u Sarajevu sa Odjeljenjem u Bosansko-podrinjskom kantonu- upaniji.

Okru ni zatvor u Bihaću nastavlja sa radom kao Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa u Bihaću.

Okru ni zatvor u Mostaru nastavlja sa radom kao Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa u Hercegovačko-neretvanskom kantonu- upaniji sa Odjeljenjem u Zapadno-hercegovačkom kantonu- upaniji.

Okru ni zatvor u Tuzli i Okru ni zatvor u Orašju nastavlja sa radom kao Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa u Tuzli sa Odjeljenjem u Kantonu- upaniji Posavskoj.

Objekti, zemljište i druge stvari na korištenju kod kazneno-popravnih domova u Zenici i Butmiru-Sarajevu i okru njih zatvora u Bihaću, Sarajevu, Mostaru i Tuzli, postaju vlasništvo Federacije, a pitanja vlasništva objekata, zemljišta i drugih stvari koje koriste okru ni zatvori u Busovači i Orašju uredit će se posebnim ugovorom između Vlade Federacije i vlada kantona- upanija na čijem se području nalaze ti zatvori.

Članak 233.

Osniva se Kazneno-popravni zavod poluotvorenog tipa u Tomislavgradu sa Odjeljenjem u Srednjobosanskom kantonu- upaniji, koji će početi s radom najkasnije u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do određivanja sjedišta i početka rada odjeljenja iz stavka 1. ovog članka Okru ni zatvor u Busovači nastavit će s radom kao odjeljenje poluotvorenog tipa Kazneno-popravnog zavoda iz Tomislavgrada.

Članak 234.

Osniva se Kazneno-popravni zavod za ene u Ljubuškom sa Odjeljenjem maloljetničkog zatvora za maloljetnice i Odjeljenjem za izvršenje odgojne mjere upućivanja u odgojno-popravni dom za maloljetnice, koji će početi s radom najkasnije u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do početka rada Zavoda iz stavka 1. ovog članka, kazna zatvora za ene, maloljetničkog zatvora za malodobnice i odgojna mjera upućivanja u odgojno-popravni dom za malodobnice, izvršavat će se sukladno s Pravilnikom iz stavka 2. članka 26. ovog zakona.

Članak 235.

Vlada Federacije će odrediti sjedišta kazneno-popravnih zavoda i odjeljenja iz čl. 232. i 233. ovog zakona uz prethodno pribavljeno mišljenje vlada kantona- upanija, na čijem će se području nalaziti ti zavodi, odnosno odjeljenja.

Članak 236.

Do donošenja propisa iz stavka 2. članka 1. ovog zakona, kazna zatvora izrečena u prekršajnom postupku, izvršavat će se u posebnim odjeljenjima kazneno-popravnih zavoda Federacije iz čl. 232. i 233. ovog zakona.

U kazneno-popravnim zavodima iz čl. 232. i 233. ovog zakona mogu postojati posebna odjeljenja za izvršenje mjere pritvora po rješenju nadležnog suda, do reguliranja uvjeta izvršenja mjere pritvora kantonalnim- upanijskim propisima.

U slučaju iz st. 1. i 2. ovog članka troškove izdavanja kazne zatvora i mjere pritvora snosi kanton- upanija.

Članak 237.

Uvjeti iz stavka 1. članka 39. ovog zakona osiguravat će se prema posebnom planu ustanove, sukladno s materijalnim mogućnostima, a najkasnije u roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Članak 238.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena zakona o izvršenju sankcija koji su se primjenjivali na teritoriju Federacije, izuzev odredaba kojima se uređuju pitanja iz stavka 2. članka 1. ovog zakona koje će se prestati primjenjivati danom stupanja na snagu kantonalno- upanijskih propisa iz stavka 1. članka 231. ovog zakona.

Članak 239.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Služenim novinama Federacije BiH".

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH
Mariofil Ljubić, v. r.

Predsjedatelj
Zastupničkog doma
Parlamenta Federacije BiH
Enver Kreso, v. r.
